Ἔτος Γ' 1886 — Ἐν Ἀθήναις 2 Φεβρουαρίου — Ἀριθ. 101

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
Προπληρωτέα
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ἐν Ἑλλάδι. . . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ . . . Φρ. χρ. 12

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Γρ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ»
Ἐν ὁδῷ Μουσῶν ἀριθ. 6.

Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡμερολόγιον.
Ἐπὶ τῶν ἐνεστώτων.
Ἔργα καὶ ἡμέραι.
Ἀρχαιοκαπηλεία.
Σκήναι τῆς ἐρήμου.— Τὸ δικαίωμα τοῦ ἐξαδέλφου (Ἤδη Βεδουΐνων συνέχεια καὶ τέλος).
Μικρὸν ἡμερολόγιον (Βαρθολομαῖος).
Δόξα καὶ Ἔρως (Μυθιστόρημα).
Περὶ τῆς ἐν Καππαδοκίᾳ λαλουμένης Ἑλληνικῆς γλώσσης.
Φιλολογικὴ ἐπιθεώρησις.
Ἀπαντήσεις ἄνευ ἐρωτήσεων. (Ῥωσσικὸς καὶ Ἀγγλικὸς στρατός.—Νέος τρόπος καταστροφῆς τῆς γῆς.—Στατιστικὴ φοιτητῶν.—Στατιστικὴ ζυθοπωλείων. — Ποῖον νὰ πρωτοκλάψῃ!).
Πνευματικαὶ ἀσκήσεις.—Λύσεις—Αὗται.
Ἀλληλογραφία.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ. Ἡ Ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ [Ὁ Ἰησοῦς μετὰ τὴν τεσσαρακοστὴν ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του ἡμέραν, ἤχθη ἐν τῷ Ἱερῷ, ὁ δὲ δίκαιος Συμεὼν προϋπαντήσας αὐτὸν ἀνεφώνησε τὸ «Νῦν ἀπολύεις κ.τ.λ.].

ΙΣΤΟΡΙΑ. 1822. Ὁ Τουρκικὸς στόλος ἐλλιμενίζεται πρὸ τῆς Ζακύνθου.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΝΕΣΤΩΤΩΝ

Μετὰ τὴν διεύθυνσιν, ἣν ἔδωκαν τὰ συμβάντα, καὶ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως ἡ πορεία εἰς τὰ ἐθνικὰ πράγματα, ἀληθὴς ἀργολογία εἶναι τὸ τυρβάζειν περὶ τῶν γνωμῶν καὶ τῶν πρὸς ἡμᾶς διαθέσεων τῆς Εὐρώπης, καὶ τὸ σχολιάζειν προσεκτικῶς τὸ πρῶτον τηλεγράφημα, ἔγκαιρον ἢ μή, τῶν ἐν Ἀθήναις τηλεγραφικῶν πρακτορείων. Οὐχὶ διότι δὲν ἀποδίδομεν τὸ προσῆκον βάρος εἰς τὰς συμβουλὰς καὶ τὰς ἀποφάσεις τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ἀλλὰ διότι ὑπολαμβάνομεν ὅτι μία ἠνοίχθη ὀρθὴ ὁδὸς εἰς τὸ Κράτος, πᾶσα δ' ἄλλη ἐκτὸς αὐτῆς καὶ ἂν ὑφ' ὅλης τῆς Εὐρώπης ἐνδεικνύηται, εἶναι σφαλερά. Λέγομεν ὅτι «ἀπώλεια χρόνου» εἶναι τὸ ἐρευνᾶν τί εἶπεν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα πρωθυπουργός. Ὀρθότερον καὶ ἐθνικώτερον νομίζομεν ἔσεται ἐὰν ἐρωτῶμεν πάντες, τί εἴπομεν ἡμεῖς, διότι ἡμεῖς πρόκειται νὰ δράσωμεν, ἡ ἡμετέρα δὲ δρᾶσις τροποποιήσει τὴν τῶν κυβερνητῶν τῆς Εὐρώπης, καὶ οὐχὶ ἡ Εὐρώπη κανονίσει τὴν ἡμετέραν πολιτείαν.

Ἐπέστη ὁ χρόνος νὰ προσκρούσωμεν ὀλίγον εἰς τὴν *πατροπαράδοτον* ἀπὸ τῆς νέας δυναστείας πολιτικὴν τῶν κυβερνήσεών μας, λαμβάνοντες τολμηρὰς πρωτοβουλίας, δι' ὧν δὲν συνειθίσαμεν τὴν Εὐρώπην, ἀλλ' αἵτινες, ὡς τρανῶς ἀπεδείχθη, παράγουσι ταχυτέρους καὶ ἐθνικωτέρους καρπούς, ἢ ἡ ὁπουδὴ νὰ φανῶμεν «εὐάρεστοι» εἰς ἄνδρας ἀξιοσεβάστους ἴσως, οὐχὶ ὅμως καὶ ἐνδιαφερομένους, ὅπως ἡμεῖς, εἰς τὰ πράγματα τοῦ τόπου μας. Εἶναι προφανὲς ὅτι φωνὴν ἐπίσημον πρὸς διεκδίκησιν δικαιωμάτων οὐδέποτε θ' ἀκούσῃ ἡ ἐπίσημος Ἑλλάς· ἐὰν πρόκηται ν' ἀκουσθῇ φωνή τις, αὕτη θὰ ψάλλῃ τὰς συνήθεις περὶ εἰρήνης ἐπῳδούς. Ἀλλ' ἀκριβῶς διότι ἐξήλθομεν τῶν *συνήθων*, ἀνάγκη καὶ *μὴ συνήθως* νὰ πολιτευθῶμεν. Ἐν τῇ ἐπιτακτικῇ ἀνάγκῃ, εἰς ἣν περιέστη ἡ Ἑλλάς, βλέπομεν πάντες καὶ ἡμεῖς τὴν μεγάλην κρίσιν, ἀλλ' ἐνταῦτῳ βλέπομεν καὶ τὴν εὐχέρειαν. Ὅταν δύο γνῶμαι δὲν ὑπάρχωσιν ἐν τῇ χώρᾳ, ὅταν ἡ συμφωνία αὕτη εἶναι τὸ πρότον κρίσεως, ἣν ἀπηυχόμεθα βεβαίως, ἣν δὲν προεκαλέσαμεν ἡμεῖς, ἀλλ' εἰς τὴν ὁποίαν εὐρεθήμεν ἐξ ἀνάγκης καὶ καθήκοντος, δὲν βλέπομεν ποία ἑτέρα ἔξοδος ἀπέμεινεν ἐκτὸς ἐκείνης, ἣν ἡ συνείδησις τῆς χώρας ἐπέδειξε μετὰ ὥριμον σκέψιν, ὡς θλιβερῶς ἀναπόδραστον.

Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην δύναται εἰς δύο πρακτικὰς λέξεις νὰ συνοψισθῇ ἡ ἐξόχως κρίσιμος θέσις τῆς σήμερον. Οὐχὶ τί λέγουσιν ἡμῖν ἔξωθεν· ἀλλὰ τί θὰ εἴπωμεν ἡμεῖς. Οὐχὶ πῶς νὰ κανονίσωμεν τὴν πορείαν μας συμφώνως πρὸς τὰς *φιλικὰς παραστάσεις* ἢ καὶ τὰς ἀπειλάς· ἀλλὰ πῶς νὰ κατορθώσωμεν ὅπως οἱ ξένοι κανονίσωσι τὴν πορείαν των συμφώνως πρὸς τὴν ἰδικήν μας. Τοῦτο βεβαίως εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας, καὶ ὑποθέτομεν ὅτι ἡ στοιχειώδης αὕτη ἀλήθεια, ἡ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Ἔθνους ῥιζοβολήσασα, δὲν διαφεύγει τὴν δεδοκιμασμένην ἀντίληψιν τῶν ἰθυνόντων τὰ πράγματα τῆς Πατρίδος.

Ω.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Ἡ ἑβδομὰς αὕτη ἐνεκαινίσθη δι' ἀρχαιολογικῶν εὑρημάτων. Καὶ περὶ αὐτῶν μὲν εἰδικὸς συνεργάτης ἡμῶν θέλει πραγματευθῇ λίαν προσεχῶς ἐν ἐκτάσει· ἤδη περιοριζόμεθα εἰς ἁπλῆν αὐτῶν ἀναγραφήν.

Ἀνευρέθησαν λοιπὸν πλησίον τοῦ Ἐρεχθείου πολύτιμα ἀγάλματα ὡραῖα καὶ καλλίστης τέχνης, ἕτερα ἀκέφαλα, κεφαλαὶ φυσικοῦ καὶ ὑπερφυσικοῦ μεγέθους, κορμοί, πόδες κλ. Πρὸς τούτοις δὲ εὑρέθησαν καὶ ἱκαναὶ ἀρχαῖαι ἐπιγραφαί.

Ἀληθὴς θησαυρός.

Πάντα ταῦτα ἔκειντο τὸ ἓν ἐπὶ τοῦ ἄλλου ὡς ὕλη ἄχρηστος. Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη ἔσχε καὶ τοῦτο τὸ ἰδιάζον, ὅτι τυχαίως εὑρέθη, ἀκριβῶς κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, ἐν τῇ Ἀκροπόλει καὶ ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεύς, ὅστις ἐφ' ἱκανὸν παρέμεινεν, ἐν συγκινήσει δὲ καὶ ἰδίαις χερσὶν ἀπέπλυνεν ἐκ τῶν χωμάτων τὰ κάλλιτεχνήματα.

*

Καὶ μέχρι μὲν τοῦ σημείου τούτου τὰ πράγματα βαίνουσι καλῶς· πῶς ὅμως ἠδυνήθησάν τινες ἐκ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης νὰ προοιωνισθῶσιν ἐθνικὸν μεγαλεῖον, καὶ εὐτυχίαν ἐν τῷ μέλλοντι καὶ δόξας καὶ νίκας;... ἄδηλον.

Ἡμεῖς μέσῳ τοῦ γενικοῦ τούτου ἐνθουσιασμοῦ βλέπομεν καὶ τὰ εἰρωνικὰ μειδιάματα τῶν τόσων ἐπιτηδείως κατορθωσάντων νὰ μαθοῦν εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν λατρείαν τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος—ἣν μάλιστα Κύριος οἶδε πόσοι καὶ πῶς τὴν ἐννοοῦσι — νὰ μᾶς ἁρπάσωσι δὲ πᾶν Ἀνατολικὸν Ἑλληνικὸν γόητρον!...

Οἱ Βούλγαροι κατέκτησαν τὴν μισὴν Θρᾴκην μας... ὑπομονή! Εὕρομεν καὶ ἡμεῖς μισὸ ἄγαλμα ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως.

Οἱ Βούλγαροι εἶναι εἰς τὰ πρόθυρα τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ ἀποκαλοῦσιν ἑαυτοὺς *κυρίους τοῦ Βυζαντίου!* Τί μᾶς μέλει!... Ἡμεῖς τὸ Βυζάντιον δὲν καταδεχόμεθα νὰ τὸ θεωρῶμεν Ἑλλάδα καὶ πολεμοῦμεν γενναιότατα πᾶν ὅ,τι συνδέεται μὲ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην!... ἐπίσημον μάλιστα πρόσωπον ἐξωμολογεῖτο ἀσυστόλως ὅτι, ὅτε εἰσῆλθεν ἐντὸς τῆς Ἁγιᾶς Σοφιᾶς τῶν κατέλαβε . . . πλήξις!...

Οἱ Βούλγαροι ἔχουσι κεφαλὰς διευθυνούσας αὐτοὺς καὶ ὁδηγούσας εἰς τὴν δόξαν... Ἡμεῖς ἔχομεν τοὺς ὀιωνούς μας καὶ τὰς μαρμαρίνους κεφαλὰς τοῦ κ. Καββαδία, ὅστις εἶναι τόσον τυχηρὸς ἄνθρωπος!...

Οἱ Βούλγαροι γράφουσιν ἐνδόξους συνθήκας, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς εὐρίσκομεν ἐπιγραφάς, καὶ *βουστροφηδὸν* μάλιστα γεγραμμένας!...

*

Μακρὰν, Βασιλεῦ! Μακρὰν τῆς Ἀκροπόλεως! μακρὰν τῶν νεκροταφείων, ὅσον ἔνδοξα καὶ ἂν ἦναι!... Ζωή, ζωή!...

Μᾶς ἀρκεῖ ὅτι ἡ πρώτη Βασιλεία ἦτο ἀρχαιολογική!...

Προσποιήσου, Βασιλεῦ, ὅτι δὲν ἐννοεῖς ἀπὸ καλλιτεχνίαν. Ἐν τῇ προσποιήσει ταύτῃ θὰ συναντηθῇς καὶ μεθ' ἱκανῶν ὑπηκόων σου.

Ἄφες νὰ πολυπραγμονῶσι διὰ τὰς καλλιτεχνικὰς γραμμὰς οἱ πληρωνόμενοι ὅπως τὰς ἐννοήσωσιν!...

Ἡ Ἑλλὰς τοῦ Περικλέους εἶναι ἐλευθέρα, ἡ Ἑλλὰς ὅμως τοῦ Κωνσταντίνου εἶνε δούλη καὶ στενάζει, Βασιλεῦ!...

Ἡ Ἰταλία ἔγινε μεγάλη, ἀφότου ἐλησμόνησε τὰ Λατινικά...

Ἀφοῦ τὰ περὶ *Πειρατείας, Διοικήσεως τῆς Ἀλβανίας* καὶ λοιπὰ ψευδολογήματα ἐπαλαιώθησαν, τώρα ἐκ τῆς αὐτῆς παραχαρακτικῆς πηγῆς ὅμοια νέα διεδόθησαν, οὐχὶ ὀλιγώτερον κωμικὰ τῶν πρώτων, ὅτι ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος παραιτεῖται ὑπὲρ τοῦ Διαδόχου, ὅτι δὲν παραιτεῖται, ἀλλὰ μᾶλιστα διορίζεται διοικητὴς τῆς Κρήτης, καὶ ὅτι δὲν κατακτῶμεν, οὔτε λαμβάνομεν, ἀλλ' ἀγοράζομεν τὴν Ἤπειρον παρὰ τοῦ Σουλτάνου.

Τίς οἶδεν αὔριον τί θὰ ἀναγνώσωμεν, ἀφοῦ ἡ δημοσιογραφία καὶ ἡ μυθιστοριογραφία τοσοῦτον προσήγγισαν κατὰ τὰ τελευταῖα μᾶλιστα ταῦτα ἔτη.

Ἀλλὰ τὸ περὶ παραιτήσεως τοῦ Βασιλέως ἀναγράφεται καὶ μετὰ λεπτομερειῶν τινών. Ἰδοὺ αὐταί.

«Ὁ Δοὺξ (!) τῆς Σπάρτης τὸν προσεχῆ Αὔγουστον κηρύσσεται ἑνήλικος. Ὁ βασιλεὺς μετὰ 22 ἐτῶν βασιλείαν εἶδε τὰς τρίχας του λευκανθείσας συνεπείᾳ τῶν ἀδιαλείπτων περιπλοκῶν τῆς ἑλληνικῆς πολιτικῆς. Ἐφρόντισε νὰ κτίσῃ οἶκον ἐν Κοπενάγῃ καὶ ἐσχάτως μοὶ ἔλεγε: «θὰ θέσω τὸν πῖλόν μου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου καὶ θὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου·» ὁ υἱὸς αὐτοῦ γεννηθεὶς ἐν Ἑλλάδι ἀπολαύει μεγίστης δημοτικότητος καὶ θὰ ἠδύνατο νὰ κυβερνήσῃ τὴν Ἑλλάδα διὰ χειρὸς μᾶλλον στιβαρᾶς τῆς τοῦ Βασιλέως Γεωργίου. Οὗτος ὁσάκις ἐζήτησε νὰ συγκρατήσῃ τὰς παρεκτροπὰς τῶν φατριῶν, ἐκακίζετο ὡς ἄνθρωπος τοῦ Βορρᾶ, ὡς ξένος, μηδόλως γινώσκων τὸν ἑλληνικὸν χαρακτῆρα».

Δύο ἔτι ἡλικίαι ναυτῶν προσεκλήθησαν, προσεχῶς δὲ προσκληθήσονται καὶ ἕτεραι δύο. Πρὸς τούτοις, ὡς βεβαιοῦται μετ' οὐ πολὺ προσκληθήσονται δύο ἢ τρεῖς ἡλικίαι ἐπιστράτων καὶ ἐφέδρων τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ.

Ἐπὶ τούτοις παρατηροῦμεν ὅτι λίαν ἐσφαλμένως λέγεται, ὅτι προσκαλοῦνται οἱ ἄγοντες τὸ 28—29 κ.λ., διότι οἱ ἄγοντες τὸ 28 εἶναι ἤδη εἰς τὰ ὅπλα, ἐπειδὴ ὑπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου θεωροῦνται πάντες ὡς γεννηθέντες τὴν 1 Ἰανουαρίου, ἄρα οἱ γεννηθέντες τῷ 1859 καὶ προσκληθέντες ὡς ἄγοντες τὸ 27, ἤδη (ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1886 ἐ. ἔ.) ἄγουσι τὸ 28.

Θέλετε καὶ τὰ ὀνόματα τῶν πλοίων τῆς ἐπιδείξεως ἢ τῆς κατοχῆς; ἰδοὺ αὐτά.

Αὐστριακά. *Ῥαδέσκης* καὶ *Κέρκα*.

Ἰταλικά. *Πρίγκιψ Ἀμεδαῖος, Μαρία Πία, Ἀγκόνα, Βενδέτα* δηλ. (Ἐκδίκησις!) καὶ *Βενέρος*.

Ἀγγλικά. *Ἀτρόμητος, Ὑπερήφανος, Ala Cor* προσέτι καὶ **Ποσειδῶν** καὶ **Ἄρης.**

Οὕτω πρῶτον ἤδη καὶ οἱ Ἕλληνες θεοὶ διάκεινται ἐχθρικῶς πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

Ἐκ τῆς εἰδήσεως ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἡμῶν ἐζήτησεν ἀριθμόν τινα ἐπιδεξίων δυτῶν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ναρκοβόλων καὶ προσῆλθον δεκαπλάσιοι τῶν ἀναγκαιούντων, ὁρμώμενος κύριός τις γράφει ἡμῖν, ὅτι καλὰ θὰ ἦτο νὰ ὀργανωθῇ μέγα σῶμα *ὑποβρυχίων πολεμιστῶν*. Ἡ Ὕδρα, αἱ Σπέτσαι, ἡ Αἴγινα καὶ ἡ Σύμη προσφέρουσιν εὐχαρίστως τὰ μεγάθυμα τέκνα των διὰ τοὺς ὑπὸ τὴν θάλασσαν στρατιωτικοὺς περιπάτους.

Τὸ *Σταυροκοπηθῆτε!* ὅπερ κατὰ διαταγὴν τοῦ μεγαθύμου συνταγματάρχου *Πάνου Κολοκοτρώνη* ἐφώνησεν ὁ διακεκριμένος λοχαγὸς *Λαπαθιώτης* πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἄνδρας ἀναχωροῦντας εἰς τὰ σύνορα, θὰ σημειωθῇ εἰς τὰ ἀνεξάλειπτα χρονικὰ τῆς Πατρίδος. Πάντες μετὰ συγκινήσεως τὸ ἀνέγνωσαν.

Ὀλίγον ἑλληνισμὸν ζητοῦσιν οἱ Ἕλληνες παρὰ τῶν διοικούντων τὴν Ἑλλάδα· ὀλίγα λείψανα τοῦ ἁρματωλικοῦ βίου.. ὀλίγον γόητρον, ὅπερ κατέπνιξαν ἀφ'ἑνὸς τὰ «μάρCh» καὶ τὰ «Ἄρμ» καὶ τὰ «ἄλτ» καὶ ἀφ' ἑτέρου οἱ «ἀορτῆρες» καὶ τὰ «ἀμπέχονα»!...

Γόητρον, γόητρον!...

Ὑπὸ τῆς δικαίας ἐτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων ἀπεδόθη εἰς τὴν κοινωνίαν ὁ δεινὸς δημοσιογράφος *Βλάσιος Γαβριηλίδης* διευθυντὴς τῆς «Ἀκροπόλεως» ἕνεκα τῶν γνωστῶν ἀτυχημάτων ἐφ' ἱκανὸν κρατηθεὶς ἐν ταῖς φυλακαῖς. Λυπηρὸν μᾶλιστα εἶναι ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἐπὶ θεωριῶν στηριζομένη τὸν ἐφυλάκισε, γενομένη οὕτως αἰτία ἀνυπολογίστων ζημιῶν.

Οὐδέποτε *ἄμυνα* καὶ *τυχαῖος θάνατος* παρέστησαν πρὸ τῶν ὀμμάτων τῆς δικαιοσύνης μᾶλλον δεδικαιολογημένα.

Ἀπὸ βάθους ψυχῆς συγχαίρομεν τῷ παλαιῷ ἡμῶν φίλῳ.

Μεθ' ὅλας τὰς ἐπικρατούσας ἰδέας ὅτι ἡ γῆ τῆς Ἀττικῆς εἶνε ἄνυδρος, ἐλπίζομεν ν' ἀποδειχθῇ τὸ ἐναντίον.

Ἑκάστοτε τὸ ὕδωρ αὐτὸ διαμαρτύρεται ἀναβλύζον καὶ ψιθυρίζον διὰ τῆς μυστηριώδους αὐτοῦ γλώσσης τὰ παράπονά του. Ἤδη ἀπελπίσαν ἐκ τῶν ζώντων καὶ τῶν ὑδραυλικῶν αὐτῶν γνώσεων, ἀνεφάνη εἰς τὴν πόλιν τῶν νεκρῶν· τὸ Α' νεκροταφεῖον διαρρέεται ὑπὸ διαυγῶν ρυακίων, εἰς κεντρικήν τινα μάλιστα θέσιν ἀναβρύει δίκην φρέατος ἀρτεσιανοῦ.

Λίαν εὐάρεστοί εἰσιν αἱ περὶ τοῦ πατριωτικοῦ δανείου πληροφορίαι, ἃς δυνάμεθα νὰ μεταδώσωμεν τὴν ἑβδομάδα ταύτην.

Ἔλαβον λοιπὸν μετοχάς: Ἡ δημοτικὴ ἐπιτροπὴ Ναυπάκτου 100. Ἐν Πειραιεῖ ὁ κ. Κ. Στρατήγης 50. Ἐν Λαυρείῳ ἐντὸς δύο ἡμερῶν 350· οἱ ἐργάται! 1,000. Ἡ λιμενικὴ ἐπιτροπὴ Θήρας 2,000. Ἡ λιμεν. ἐπιτροπὴ Βόλου 10,000. Ἐν Λαμίᾳ διάφοροι 420. Ἐν Ἀθήναις πλὴν ἱκανῶν χιλιάδων διατεθεισῶν μέχρι τοῦδε, καὶ ἡ συντεχνία τῶν φανοποιῶν 20, ὁ κ. Δ. Τουτουντζῆς 50. Ἡ λιμενικὴ ἐπιτροπὴ Κυλλήνης 800 καὶ ὁ δῆμος Τυρνάβου 200.

Ὡσαύτως ἔλαβον μετοχὰς τοῦ πατριωτικοῦ δανείου: ἐν Κωνσταντινουπόλει 11,000, ἐν Πόρτ-Σαΐτ 4,500, ἐν Σμυρνοῦτ τῆς Αἰγύπτου 100, ἐν Σύμῃ 6,000, ἐν Σουμάτρᾳ τῶν Ἰνδιῶν (ὁ κ. Ἀλβέρτος) 100. Ἐν Καστελλαμάρε 150 καὶ ἐν Μεσσήνῃ τῆς Ἰταλίας 110.

* * *

Πρὸς ἀγορὰν ἡμιόνων πλὴν τῶν προηγουμένως ψηφισθέντων, ὑπὸ τοῦ δήμου Ἑλλομένου δρ. 1500, Τριπόλεως 1000, Δύμης 1000, Τυρνάβου 750, Σιλάνων 700, Εὐγήρου 500, Ὀλύμπου 450, Γόννων 300, ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ λιμένος Ληξουρίου 1500, τοῦ λιμένος Μεθώνης 1000, Καρδαμύλης 276, Μύτικος 200, Μυκόνου 150, Μονῆς Ὁσίου Λουκᾶ 1000 καὶ λιμενικῆς ἐπιτροπῆς Γαλαξειδίου 2,000, ἐψηφίσθησαν πρὸς τούτοις ὑπὸ τοῦ δήμου Κρανίων δραχμαὶ 1,000, ὑπὸ τῆς Μονῆς Πεντέλης 2,000, ὑπὸ τοῦ δήμου Λαυρείου 3,000, Εἰδυλλίων 300, μονῆς Ἀσωμάτων 2,000, ὑπὸ τοῦ δήμου Παρελεῶν 600, Ὑπάτης 1,200, Κρίσπης 700, Ἐλατείας 300, Δριμείας 200 καὶ Σπερχιάδος 600.

— Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Ἀργοστολίου ἐψηφίσατο δρ. 800 ὑπὲρ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ 1000 πρὸς περίθαλψιν τῶν ἀπόρων οἰκογενειῶν τῶν ἐπιστράτων.

— Κατὰ τὴν ὑπὸ ἐρασιτεχνῶν δοθεῖσαν παράστασιν ὑπὲρ τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἀπόρων ἐπιστράτων, συνελέγησαν δρ. 7,000 διατεθησόμεναι καταλλήλως ὑπὸ τῆς ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπῆς.

— Ὁ φιλόπατρις καὶ ἑλληνοπρεπὴς βουλευτὴς Βόλου κ. Γ. Ν. Φιλάρετος προσήνεγκεν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου τὴν κατὰ τὴν λήξασαν βουλευτικὴν σύνοδον ἐπιχορήγησίν του ἐκ δραχμῶν 1500.

— Καὶ ὑπὲρ τῶν παθόντων ἐν ταῖς πλημμύραις τῆς Ἠλείας συνελέγησαν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δρ. 1450 καὶ ἐν Καΐρῳ δρ. 1185.

Παρασκευῇ, 31 Ἰανουαρίου 1886.

ΑΡΧΑΙΟΚΑΠΗΛΕΙΑ

Τὸ ζήτημα, ὅπερ πρόκειται διὰ βραχυτάτων νὰ θίξωμεν, ὑπολαμβάνομεν ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος καὶ δυνάμενον εὐλόγως ν' ἀναχθῇ εἰς *ἐθνικόν*. Ἡ πολιτικὴ δημοσιογραφία θὰ παρεῖχε μίαν ἔτι σπουδαίαν πρὸς τὴν χώραν ὑπηρεσίαν, ἐὰν ἠδύκει νὰ συντρέχῃ συνεχέστερον τοὺς σκοποὺς τοῦ ἑαυτῶν βίου τάξαντας τὴν εὐγενῆ τῆς ἀρχαιότητος καὶ τῶν ἀριστουργημάτων της λατρείαν, καὶ νὰ μαστιγώνῃ ἀδυσωπήτως τοὺς ἐλεεινοὺς καπήλους τῶν ἱερῶν λειψάνων τῆς ἀρχαίας εὐκλείας, μεθ' ὧν συνεδέθη τῆς πατρίδος ἡ ἀναγέννησις, συνδέεται δὲ τὸ παρὸν ἴσως δὲ καὶ τὸ μέλλον τῆς χώρας ταύτης.

Ἐὰν ἐλέγομεν ὅτι οἱ Ἕλληνές ἐσμεν οἱ ἀριστοκράται τοῦ ἀνθρωπίνου γένους δὲν θὰ ἡμαρτάνομεν πιθανῶς, ἐνδεχόμενον ὅμως νὰ ἠλεγχόμεθα μεγαλαυχοῦντες. Ἀναντίρρητον ὅμως εἶναι, ὅτι ἐκ τῆς ἀρχαίας δόξης ἐξίσου ὅπως καὶ ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν παθημάτων καὶ τῶν ἀνυπερβλήτων ἄθλων ἠντλήσαμεν οἱ ἀναγεννηθέντες Ἕλληνες τὸ βάσιμον δικαίωμα νὰ τάξωμεν τὴν πατρίδα μας εἰς θέσιν ἐπιφανῆ. Οἱ προσωπικοὶ ἀγῶνες τῆς πρώην γενεᾶς δὲν ἐπετέλεσαν μόνοι τὸ γιγάντειον κατόρθωμα. Ἡ αἴγλη τῆς κλασικῆς Ἑλλάδος προσῆλθε κραταιὸς ἐπίκουρος καὶ ἡ λαμπηδὼν αὐτῆς ὑπηρέτησε τὴν ἐθνεγερσίαν παραπλεύρως τοῦ ξίφους καὶ τοῦ θαυλοῦ. Οἱ ἀγῶνες ἐπίκειντται. Ἐὰν οἱ Ἕλληνες ἀτενίζωμεν πρὸς τὴν σφενδόνην ἡμῶν πεποιθότως, μὴ λησμονῶμεν, ὅτι στρέφοντες αὐτὴν ἐν ὀνόματι τοῦ δικαίου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, τὴν στρέφομεν ἐπίσης καὶ ἐν ὀνόματι τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, τῶν ἀναμνήσεων καὶ τῶν ἐρειπίων της.

Τοῦ γένους ἡ εὐγένεια ἐπιβάλλει ὑποχρεώσεις, ἃς δὲν δύναται νὰ παραβιάσῃ, ὁ κληρονόμος, χωρὶς νὰ προκαλέσῃ εὐλογωτέραν καὶ βιαιοτέραν κραυγὴν ὀνείδους καὶ ἀποδοκιμασίας. Τί θὰ ἔλεγέ τις βλέπων τὸν υἱὸν χρηστοῦ οἴκου καταισχύνοντα τὸ πάτριον ὄνομα καὶ δημοπρατοῦντα προσφιλὲς κειμήλιον οἰκογενειακῆς ἀρετῆς καὶ εὐκλείας; Ὅταν ἀπεγνωσμένοι κυκλῶμεν τὴν ψυχορραγοῦσαν μητέρα μας καὶ κατὰ τὴν ὑπάτην τοῦ θανάτου στιγμὴν δεχώμεθα ἀπὸ τῶν χειρῶν της τὸν δακτύλιον, ὃν ἔφερε καθ' ἅπαντα τὸν βίον της, καὶ ὅν, καθ' ὁμοίαν ὑπερτάτην καὶ ἱερὰν στιγμήν, ἔλαβεν ἐκ τῶν γονέων της, ὑπολαμβάνομεν βεβαίως, ὅτι τὸ μικρὸν ἐκεῖνο καὶ πενιχρὸν εἶναι δι' ἡμᾶς μέγα τι καὶ ἀνεκτίμητον, εἶναι περιουσία, ἣν οὐδεὶς τοῦ κόσμου θησαυρὸς δύναταί ποτε νὰ ἐξαγοράσῃ. Ἀλλ' ὅταν τὴν ἐπαύριον, τοῦ πένθους τὸ ἔνδυμα ἔτι φέροντες, σπεύδωμεν πρὸς Ἰουδαίους μεταπράτας, καὶ ἀντὶ χρήματος πωλῶμεν ἀσυνειδήτως τὸ ὑλικὸν τεκμήριον τῆς μνήμης τῆς μητρός, παραβιάζοντες τὴν ἐσχάτην αὐτῆς θέλησιν, τότε βεβαίως ἐκπίπτομεν ἐν τῇ συνειδήσει τῶν συμπολιτῶν μας, οὐδὲ δυνάμεθα νὰ ἀξιώμεν παρ' αὐτῶν νὰ σέβωνται τὰ πρόσωπα καὶ τὰς τιμίας ἡμῶν οἰκογενειακὰς παραδόσεις, ἃς ἡμεῖς οὔτε ἐσεβάσθημεν, οὔτε ἐτιμήσαμεν. Εἴμεθα τότε εὐτελέστατα ὄντα, θύοντα εἰς τὸ χρῆμα ὅ,τι προσφιλέστερον κατελείφθη ἡμῖν, καὶ ἀντί, περιϊστάμενοι τυχὸν εἰς ἀκαταμαχήτους ἀνάγκας νὰ προτιμήσωμεν νὰ ἀποθάνωμεν μᾶλλον, τηροῦντες ἀκηλίδωτον τὸ ὄνομα καὶ τὴν κληρονομίαν, καταχραίνομεν ἀμφότερα ἀντὶ χρήματος παρέχοντες εὐλόγως τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς ἄλλους νὰ χαρακτηρίσωσιν ἡμᾶς ὡς ὑπολαμβάνοντας τὰ πάντα, καὶ τὰ ἱερώτερα αὐτά, ὠνια ἐν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

Προσετρέξαμεν εἰς τὸ παράδειγμα διεφθαρμένου υἱοῦ, πωλοῦντος ἄνευ ἀνάγκης καὶ ἀντὶ ἀργυρίου προσφιλῆ ἀνάμνησιν οἰκογενειακήν. Ὅ,τι ὅμως ἐφαρμόζεται εἰς τὰ ἄτομα διατί δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς τὰ ἔθνη; Ἐὰν χώρά τις ἀνέχηται τὸν κάπηλον τῆς δόξης καὶ τῆς πάλαι εὐκλείας της, ἐὰν σιωπᾷ ὁρῶσα ἐξομοιούμενα πρὸς εὐτελὲς ἐμπόρευμα τὰ τίμια κειμήλια, ἅτινα ἐδέχθησαν αἱ γενεαὶ ὁμόσασαι νὰ τιμήσωσι καὶ τηρήσωσιν ἀλώβητα, δὲν εἶναι ἀράγε καταδικαστέα καὶ δὲν δύναται, ὑπό τινα ἔποψιν, νὰ ἐξομοιωθῇ πρὸς ἄθλιον τέκνον οἰκογενείας ἀπεμπολοῦν εἰς μεταπράτην τὸν δακτύλιον ἢ τὸ περίαπτον, ὅπερ θνήσκουσα ἡ μήτηρ του τῷ ἐνεπιστεύθη παρακαλοῦσα νὰ τὸ σεβασθῇ καὶ τὸ τηρήσῃ εἰς ἀνάμνησιν ἁγίαν καὶ προσφιλῆ; Εἰς ὥραν ἐπώδυνον ἡ ἀρχαία Ἑλλὰς ἐμπιστεύεται εἰ. τὰ τέκνα της τὸν θησαυρὸν τῆς τέχνης καὶ ὡς κληρονομίαν ἱερὰν καλεῖ τοὺς υἱούς της νὰ τὴν εὐλαβηθῶσιν. Καὶ θνήσκει. Μετὰ μακρὰν δὲ χρόνων πάροδον, εἰς ἐποχὴν ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως καὶ σπουδῆς πρὸς τὰ φῶτα καὶ τὰς τέχνας, εὑρίσκονται ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι ἄνδρες τολμῶντες νὰ ὑποκρίνωνται ἔρωτα καὶ σεβασμὸν πρὸς τὴν τέχνην, οἵτινες καθίστανται οἱ ἐλεεινοὶ μεσῖται καὶ οἱ πωληταὶ τῆς κληρονομίας τῆς πατρίδος, τῆς κληρονομίας ἐκείνης, ἣν ὁ ἀπαίδευτος χωρικὸς τῆς Τουρκοκρατουμένης Ἑλλάδος ἐθεώρει ἱερὰν καὶ ἀπαραβίαστον καὶ ὅπως τὴν σώσῃ ἀπὸ τὴν ἀγροῖκον σφῦραν τῶν ξένων λῃστῶν τὴν καθηγίαζε διὰ τῆς θρησκείας του καὶ πολλάκις, ἀμυνόμενος, τὴν ἐβάπτιζεν εἰς τὸ αἷμά του.

Ἡ ἀναγεννηθεῖσα Ἑλλάς, ἅμα συστᾶσα εἰς ἐλεύθερον βασίλειον, ἔσπευσε νὰ ἐκτείνῃ τὴν χεῖρα αὐτῆς ἐπὶ τῶν κειμηλίων τῆς ἀρχαίας τέχνης ψηφίζουσα νόμους σκοποῦντας τὴν σωτηρίαν καὶ περιφρούρησιν τῶν ἀρχαίων ἀριστουργημάτων. Ἐν μέσῳ τῆς πανωλεθρίας, ἐν ᾗ εὑρέθη ἡ Ἑλλὰς μετὰ τὸ πέρας τοῦ πολυϋμνήτου ἀγῶνός της, ὅτε πεινῶντες καὶ γυμνοὶ ἐπλανῶντο οἱ στρατιῶται τῆς Ἐπαναστάσεως, καὶ εἰς τὴν ἐρημωθεῖσαν γῆν οὐδὲ χλόη αὐτοφυὴς εἶχεν ἀφεθῇ· ἐν μέσῳ τῆς ἐντίμου ἐκείνης πείνης καὶ τῆς ἐντελεστάτης καταστροφῆς, βλέπομεν τὸν νομοθέτην μεριμνῶντα ἐκ τῶν πρώτων ὅπως ἀσφαλίσῃ εἰς τὸ κράτος τὸν ἀνεκτίμητον πλοῦτόν του. «Ὅλαι αἱ ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος ἀρχαιότητες», λέγει ὁ νομοθέτης, «ὡς ἔργα τῶν προγόνων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ θεωροῦνται ὡς **κτῆμα ἐθνικὸν ὅλων τῶν Ἑλλήνων** ἐν γένει.»[1] Εἰς τὴν ἐθνικὴν φιλοτιμίαν τῶν Ἑλλήνων, εἰς τὸν σεβασμὸν αὐτῶν καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν πάτριον ἀρχαῖον κόσμον ἀφιεροῖ ὁ μετὰ τὴν μεγάλην ἐπανάστασιν νομοθέτης, «τὰ ἔργα τῶν προγόνων», ὑποκαίων τὸ εὔλογον διαφέρον τῶν ἀπογόνων, καὶ διὰ τῆς ἀνακηρύξεως τῶν ἀρχαιοτήτων ὡς κοινοῦ κτήματος πάντων τῶν Ἑλλήνων συλλήβδην σκοπῶν ἴσως ν' αὐξήσῃ τὴν στοργήν, ἂν ἤτό ποτε δυνατόν, πρὸς τὴν ἀνεκτίμητον καὶ κοινὴν κληρονομίαν. Τὴν σοφὴν τοῦ νομοθέτου μέριμναν δὲν ἀπασχολεῖ μόνον ἡ συνετήρησις καὶ ἡ ἀνεύρεσις τῶν ἀριστουργημάτων τῆς ἀρχαίας τέχνης. Θέλει νὰ σώσῃ τὸν προγονικὸν πλοῦτον ἀπὸ τὰς ἐπιθέσεις τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος καὶ διατάσσει ὅπως «ἀρχαιότητες ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος ἀνευρεθεῖσαι, δὲν δύνανται χωρὶς ἀδείας τῆς κυβερνήσεως ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει νὰ ἐξαχθῶσιν ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας».[2] Ἐδῶ, εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος ὑπὸ τὸν ὡραῖον οὐρανὸν τῆς Ἑλλάδος, τὸν ἐμπνεύσαντα τοὺς γλύπτας καὶ τοὺς ἄλλους ἀριστοτέχνας, θέλει ὁ νομοθέτης νὰ κρατήσῃ τὰ εὑρήματα, τὴν περιουσίαν αὐτήν, ἥτις δὲν ἀνήκει εἰς τὰ ἄτομα, ἀλλ' ἀνήκει εἰς τὸ ἔθνος, εἰς τὸ παρόν, εἰς τὸ μέλλον τοῦ ἔθνους.

Εἶναι κλέπτης ἑπομένως, καὶ κλέπτης ἐπονεῖδιστος ὁ ἀρχαιοκάπηλος ἐκεῖνος, ὁ φυγαδεύων λάθρα τῆς κυβερνήσεως εἰς τὴν ξένην τὴν περιουσίαν τοῦ ἔθνους, καὶ ἀντὶ χρήματος ἀπεμπωλῶν αὐτὴν ὡς ὁ μεταπράτης ὁ μεταπωλῶν τὰ εἴδη τοῦ ἐπαγγέλματός του. Παραβιάζει τῆς πατρίδος του τοὺς νόμους ὁ ἀρχαιοκάπηλος, ὁ στερῶν τὴν ὅλην Ἑλληνικὴν οἰκογένειαν τῆς προγονικῆς της κληρονομίας, καὶ ἀντὶ χρήματος πωλῶν αὐτὴν εἰς τὰς ξένας ἀγοράς. Ἐξανιστάμεθα κατὰ τοῦ ἀδικοῦντος ἐλαφρῶς τὸ ἄτομον. Τὸν ἀρχαιοκάπηλον ὅμως, ὅστις διὰ τοῦ εἰδεχθοῦς ἐπαγγέλματός του ἀδικεῖ τὸ ἔθνος, ἀδικεῖ τὴν οἰκογένειαν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, τὸν ἀνεχόμεθα καίτοι οὐδαμῶς τιμῶντες αὐτόν, ἐν τούτοις ἐπιτρέπομεν νὰ μᾶς χαιρετᾷ, καὶ δὲν συνάγωμεν τὸν σίελον τοῦ στόματος ἡμῶν, ὅπως τὸν σφενδονήσωμεν κατὰ τοῦ ἀναισχύντου προσώπου του.

Ἀπαγορεύσας ὁ νομοθέτης τὴν ἄνευ γνώσεως καὶ ἀδείας τῆς κυβερνήσεως ἐξαγωγὴν ἐκ τῆς χώρας ἀρχαιοτήτων, ἔταξε καὶ ποινὰς ἀνεπαρκεῖς ἀτυχῶς. Τὸ 702 ἄρθρον τοῦ ἡμετέρου ποινικοῦ νόμου, καθορίζει πρόστιμον πεντήκοντα μέχρι πεντακοσίων δραχμῶν εἰς τὸν ὅστις «ἄνευ

[1] Νόμος περὶ δημοσίων ἐπιστημονικῶν καὶ τεχνολογικῶν Συλλογῶν. Ἄρθρον 61.

[2] Αὐτόθι.

ἀδείας τῆς κυβερνήσεως φέρει ἢ προσπαθεῖ νὰ φέρῃ εἰς ξένην ἐπικράτειαν τὰς ἐν τῇ Ἑλλάδι εὑρεθείσας ἀρχαιότητας, ἢ λαμβάνει καθ' οἱονδήποτε τρόπον μετοχὴν εἰς τὴν ἐξαγωγήν των». «Συγχρόνως» λέγει τὸ αὐτὸ ἄρθρον, «τοιαῦται ἀρχαιότητες δημεύονται καὶ κατατίθενται εἰς τὸ Ἐθνικὸν μουσεῖον, ἐὰν δὲ ἤδη ἐξήχθησαν, καταβάλλεται ἡ τιμή των καὶ δαπανᾶται πρὸς ὄφελος τοῦ μουσείου». Ἴσως ὁ νομοθέτης, ἐπιβάλλων τὴν ἐλαφρὰν χρηματικὴν ζημίαν, ἀφεώρα εἰς τὴν ἄλλην ζημίαν τὴν ἠθικήν, ἥτις θὰ ἐβάρυνεν ἐσαεὶ τὴν εὐτελῆ ἐφεξῆς προσωπικότητα τοῦ ἀρχαιοκαπήλου. Προφανῶς χρήζει μεταρρυθμίσεώς τινος ἡ σχετικὴ διάταξις τῆς ἐπιμετρουμένης εἰς τὸν λαθρόχειρα ἀρχαιοκάπηλον ποινῆς, ἐὰν δὲ ἐκτὸς σωματικοῦ περιορισμοῦ ἠδύνατο νὰ καταγνωσθῇ καὶ ἀστικὴ ἀνικανότης ἐπί τινα χρόνον, ἴσως ὁ φόβος τοῦ ἀτιμωτικοῦ στίγματος θὰ περιέστελλε τὸν θρασύν, ὅστις διενοήθη νὰ ζήσῃ καὶ νὰ πλουτίσῃ, σκυλεύων τοὺς τάφους τῶν προγόνων καὶ κλέπτων περιουσίαν κοινὴν πάντων τῶν Ἑλλήνων, πασῶν τῶν ἐποχῶν.

Ἀλλ' ὁ νομοθέτης δὲν ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ, ὅτι θὰ ὑπῆρχεν Ἕλλην, ὅστις ἤθελεν ἐπὶ τοσοῦτον ἐκπέσει καὶ λησμονήσει ἐπὶ τοσοῦτον τὸν ἐθνισμὸν αὐτοῦ καὶ τὴν ἐθνικὴν ἀγερωχίαν, ὥστε νὰ καταστῇ μεσίτης καὶ πωλητὴς «τῆς κληρονομίας τῆς μητρός του» ἀφομοιῶν αὐτὴν πρὸς δέμα *βακαλάου* ἢ σάκκον ὀρύζης. Ἀφοῦ ὅμως τὰ χρονικὰ διέσωσαν τοιαύτας περιπτώσεις ἐπονειδίστους, παρὰ τοῖς πολίταις πᾶσι κεῖται τὸ καθῆκον νὰ ἐγερθῶσι ζητοῦντες ἐπιτακτικῶς ὅπως εἴτε διὰ νέας νομοθετικῆς προνοίας αὐστηροτέρας, εἴτε διὰ τροποποιήσεως τῶν ἤδη νομοθετημάτων, εἴτε δι' ἀγρύπνου ἐπιτηρήσεως καὶ ἀδυσωπήτου καταδιώξεως, μετριασθῇ ἢ μᾶλλον παύσῃ ὄνειδος βαρύνον ὁλόκληρον ἔθνος φιλότιμον καὶ ἀξιοπρεπέστατον. Ἐὰν μάλιστα συμπέσῃ τὰ ὀλίγα ταῦτα ἄτομα νὰ μὴ εἶναι ἀγροῖκοι καὶ ἀπαίδευτοι χωρικοί, τότε ἂν οὐχὶ ἡ νομικὴ ποινή, ἡ ἠθικὴ ὅμως τῆς κοινωνίας δέον νὰ ἦναι βαρυτέρα ὅπως διδάξῃ τοὺς Ἰησουΐτας καὶ τοὺς Ταρτούφους τῶν πόλεων, ὅτι ἀγρυπνεῖ τῆς Δίκης ὁ ὀφθαλμός, καὶ τῆς κοινωνίας ἡ χεὶρ, ἀφοῦ προηγουμένως ἐνδείξῃ τὸν κάπηλον, τὸν κλέπτην τῆς περιουσίας τοῦ ἔθνους, εἶναι ἀρκούντως στιβαρά. ὥστε νὰ ἐγκολάψῃ στίγμα αἰώνιον καὶ κληρονομικὸν εἰς τὸν θρασὺν παραβάτην τῶν νόμων τῆς χώρας, τὸν οὐτιδανὸν ἀρχαιοκάπηλον. Δὲν εἶναι αἶσχος πρὸς Θεοῦ νὰ περισώσῃ ἄχρις ἡμῶν ἡ εὐνοια τῆς τύχης, καὶ ὁ κόλπος τῆς γῆς τοσαῦτα μικρὰ ἀριστοτεχνήματα εἰς πάσας τὰς σφαίρας ἀναγόμενα, ἡμεῖς δὲ εἴτε τῶν γραμμάτων ἄνδρες καὶ τῆς ἀρχαίας τέχνης θαυμασταὶ λεγόμενοι, εἴτε ἀγροῖκοι χωρικοὶ ἀπαίδευτοι καὶ ἀστοιχείωτοι, νὰ πωλῶμεν αὐτὰ εἰς τοὺς ξένους κρύφα καὶ λάθρα, νὰ στερῶμεν τὴν πατρίδα τοῦ ἀρίστου τῶν καλλωπισμάτων της, καὶ ἀφοῦ ἠδικήσαμεν τὸ ἔθνος καὶ ἐταπεινώσαμεν τὴν ἀρχαίαν τέχνην καταβιβάσαντες αὐτὴν εἰς ἐμπόρευμα, νὰ ἀξιῶμεν εἶτα νὰ μᾶς σέβηται ἡ κοινωνία, ἡ δὲ Πολιτεία νὰ μᾶς τιμᾷ;

Ἀποτεινόμεθα πρὸς τὸ ἔγκριτον σωματεῖον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, τὸν σοφὸν αὐτῆς γραμματέα, καὶ τοὺς εἰλικρινεῖς καὶ ἀφιλοκερδεῖς λάτρας τῆς ἀρχαίας τέχνης. Εὐτυχῶς ὑπάρχουσι πλεῖστοι καὶ ἔγκριτοι εἰς τὸν ἔσω καὶ ἔξω Ἑλληνισμόν. Ἀποτεινόμεθα πρὸς πᾶσαν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν, πρὸς τὴν κοινὴν γνώμην, καὶ τὴν δημοσιογραφίαν, τὸν περφωτισμένον τοῦτον ἑρμηνευτὴν τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν αἰσθημάτων τῆς χώρας. Ἂς ἀσκήσῃ ἕκαστος ἡμῶν, ἐλλείψει ἐπαρκοῦς νομοθετικῆς προνοίας, καθήκοντα ἐπιτηρητοῦ καὶ φιλοστόργου τῶν ἀρχαιοτήτων ἐπιμελητοῦ. Αἱ ἀρχαιότητες εἶναι τῶν Ἑλλήνων πάντων κτῆμα, καὶ πρέπει νὰ διδαχθῶσιν οἱ μεσῖται καὶ οἱ ἀρχαιοκάπηλοι, ὅτι τὸ ἔθνος δὲν θέλει νὰ βλέπῃ τὰ ξένα μουσεῖα πλουτιζόμενα ἑκάστοτε, τῇ μεσιτείᾳ ὑπόπτων ἀνθρώπων, διὰ τῶν ἔργων τέχνης, ἅτινα ἀνήκουσιν εἰς τὸ ἔθνος. Κατὰ τὴν θεωρίαν λοιπὸν ὀλίγων ἀρχαιοκαπήλων οὐδὲν τὸ κολάσιμον ἐὰν ἀνευρίσκων τις τὸν Ἑρμῆν τοῦ Πραξιτέλους ἐξάγῃ αὐτὸν κρύφα ὅπως τὸν πωλήσῃ εἰς ξένον μουσεῖον, οὐδ' ἀδικεῖ τὸ Ἔθνος καὶ τὴν Πατρίδα! Ἠδύνατο μάλιστα ὁ τοιοῦτος ἀρχαιοκάπηλος νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ὠφέλησε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἐθνικὴν ὑπόθεσίν της ὑποκαύσας διὰ τοῦ ἀριστουργήματος τούτου, τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὸν φιλελληνισμὸν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου.

Ἐλπίζομεν οἱ Ἕλληνες νὰ ἴδωμεν παλινοστοῦντά ποτε εἰς τὴν κλασικὴν γῆν, τὰ ἀνὰ τὸν κόσμον ἐσπαρμένα ἔξοχα τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης ἀριστουργήματα. Καὶ ἐὰν τρέφωμεν μετὰ στοργῆς τὸν δειλὸν αὐτὸν καὶ εὐσεβῆ πόθον, οὐδένα παράσσομεν οὔτε ζημιοῦμεν. Ἀλλ' εἴμεθα ἄκρως ἀνακόλουθοι ἐάν, θερμαίνοντες παραπλησίαν ἐλπίδα προσφιλῆ καὶ ἐθνικήν, ἐξορίζωμεν ἐκ τῆς χώρας τὰ μικρὰ καλλιτεχνήματα πωλοῦντες αὐτά, δίκην Ἰσκαριωτῶν, ἀντὶ ἀργυρίων. Ἐὰν ὠχριῶμεν καὶ τρέμωμεν νὰ πωλήσωμεν, ὡς ἄτομα, τὸ μικρὸν περίαπτον τῆς μητρὸς ἡμῶν, βεβαίως πρέπει νὰ φρικιῶμεν προκειμένου νὰ πωλήσωμεν αὐθαιρέτως τὴν περιουσίαν τοῦ ἔθνους, τὴν κληρονομίαν, ἣν ἡ μήτηρ Ἑλλὰς ἀφῆκεν εἰς ὅλα τὰ τέκνα της, καὶ ἥτις δὲν εἶναι ὡρισμένων πολιτῶν κτῆμα. Ὁ ἀρχαιοκάπηλος ἀσκῶν τὸ ἐπονείδιστον αὐτοῦ ἔργον, κλέπτει· κοινωνία δὲ ἀνεχομένη ἢ τιμῶσα κλέπτας, φέρει ἐν ἑαυτῇ τὸ σπέρμα τῆς βεβαίας παρακμῆς καὶ τοῦ ταχυτάτου θανάτου.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΓΑΝΕΛΗΣ

ΣΚΗΝΑΙ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ

ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΞΑΔΕΛΦΟΥ

(Ἤθη Βεδουίνων).

Β'.

Νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι δύο μῆνας μετὰ τὰ ἀνωτέρω γεγονότα, κατὰ τὰς ἀρχὰς δηλονότι τοῦ Μαρτίου, ὁ ἥλιος ἐξηκολούθει νὰ παρουσιάζηται τὸ πρωὶ ἀπὸ τὴν ἀνατολήν, ὅτι τῶν ἰτεῶν τοὺς ὠχροὺς ἰούλους διεδέχθη βαθυπράσινον φύλλωμα, ὅτι ἡ ἐν τῇ ἀπεράντῳ ἐρήμῳ μικράψινθος ἤρξατο ἐπιδεικνύουσα τὰ κίτρινα ὡς τὸ ἤλεκτρον ἄνθη της, νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι κατὰ τὴν ἑσπέραν τὸ λυκόφως, καὶ κατὰ τὴν πρωΐαν ἡ αὔρα, κατὰ τὴν νύκτα οἱ ἀστέρες καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν οἱ κορυδαλοὶ καθίστων τὸ μέρος ἔνθα κατῴκει ὁ Φερμὰν μετὰ τῆς Χάζνας, διαμονὴν ἐφάμιλλον πρὸς τὸν μῆνα τοῦ μέλιτος, καὶ ἠδεῖαν ὡς τὸ μέλι αὐτό, νὰ σᾶς εἴπω.... εἰς τὴν τιμήν μου, θεωρῶ περιττὸν νὰ σᾶς εἴπω ὅλας αὐτὰς τὰς περιγραφάς, αἱ ὁποῖαι ὁμοιάζουν πρὸς ἐμβαλλώματα καλύπτοντα τὰς τρύπας καὶ τὰ σχίσματα τῆς διηγήσεως· ἐγὼ δὲ δὲν δύναμαι νὰ κάμω χρῆσιν τοιούτων προσθέτων τεμαχίων, ἀφοῦ καὶ ὁ Φερμὰν αὐτός, ἅμα ἔγεινε γαμβρός, ἀντὶ νὰ ἐμβαλλώσῃ τὰς τέσσαρας τρύπας τῆς τετρημένης σκηνῆς του, ἀντικατέστησεν αὐτὴν διὰ νέας καινουργεστάτης.

Ἀδυνατῶ ὅμως πάλιν νὰ μὴ σᾶς εἴπω ὅτι ἡ Χάζνα ἐξωραΐσθη ἔτι μᾶλλον ὑπὸ τὴν νέαν σκηνὴν καὶ τὰς θωπείας τοῦ ἐρωτύλου συζύγου της, καὶ μεθ' ὅλης μάλιστα τῆς ἀδιακρισίας σᾶς εἰσάγω καὶ εἰς τὴν σκηνήν της, καθ' ἣν στιγμὴν καταγίνεται νὰ καλλυνθῇ.

— Μὴ ζηλοτυπήσητε, Κυρία μου. Ἡ Χάζνα θὰ ἦναι πάντοτε Βεδουίνη. Τοὺς πλουσίους καὶ στιλπνοὺς βοστρύχους της πλέξασα, τοὺς ἔρριψε μετὰ χάριτος ἐπὶ τῶν ὤμων της, ἀφοῦ προηγουμένως προσέδεσεν εἰς τὰ ἄκρα αὐτῶν χρυσοῦς κωδωνίσκους μετὰ χρυσῶν νομισμάτων, ἅτινα ἦσαν δῶρον τοῦ πάππου τοῦ Φερμάν, ἐτοποθέτησεν ἔπειτα τὰ δύο μαργαριτοσπαρῆ ἐνώτιά της, προσήρμοσεν εἰς τὸν λαιμόν της περιδέραιον ἐξ ἠλέκτρου, ἐστίλβωσε καλῶς τοὺς πέντε ἀδάμαντας τοῦ ἐκ τοῦ δεξιοῦ ῥώθωνός της κρεμαμένου κρίκου, καὶ λαβοῦσα μικρὸν σκαρίδιον ἐμπεριέχον *κινᾶ* ἤρξατο χρωματίζουσα πόδας καὶ χεῖρας, χωρὶς νὰ προσέξῃ ὅτι διὰ μικροῦ ἀραιώματος τοῦ περιστηθίου της, δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν τὸ θεσπέσιον στῆθός της, στῆθος Βεδουίνης, ἔχον τὸ χρῶμα σοκολάτας διαλελυμένης εἰς γάλα! Ἐνῷ δὲ μετ' εὐαρεσκείας ἔβλεπε τὰ φυσικὰ καὶ ἐπίκτητα θέλγητρά της, ἀκουσίως διενοεῖτο τὰς θυσίας, εἰς ἃς ὑπεβλήθη ὁ σύζυγός της Φερμὰν διὰ νὰ τὴν καταστήσῃ ἰδικήν του, τὴν ἀπελπιστικὴν στάσιν τοῦ «ταλαιπώρου» ἐξαδέλφου της Σαΐτ, τὸν θυμὸν τοῦ πατρός της κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην, ὅτε ὀλίγου δεῖν ἐφόνευσε τὸν «πτωχὸν» Σαΐτ, καὶ τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ τελευταίου τούτου, περὶ οὗ οὐδεὶς οὐδὲν ἐγίνωσκε. Τινὲς διεπίστευον ὅτι μετέβη εἰς τὸν γενικὸν ἀρχηγὸν τῆς φυλῆς τῶν Ἀνιζὲ διὰ νὰ ζητήσῃ τὴν συνδρομήν του ὅπως τῷ ἀπονεμηθῇ δικαιοσύνη καὶ ἀποδοθῇ αὐτῷ ἡ Χάζνα, καὶ ἐδῶ ἡ Χάζνα ἐρρίγει, ἄλλοι διετείνοντο ὅτι μετέβη εἰς τὸν Κιαμπὲν τῆς Μέκκας, τοῦ ὁποίου ἀνέλαβε νὰ σαρώνῃ τὰς ἐξ μαρμαρίνους βαθμίδας, καὶ ἐδῶ ἡ Χάζνα ἐμόρφαζεν, ἐνῷ ἕτεροι πάλιν διεβεβαίουν, ὅτι ὁ Σαΐτ ἐζήτησεν ἄσυλον παρὰ τῇ γειτονικῇ φυλῇ τῶν Σαμμὰρ καὶ ὅτι δὲν θὰ ἤργει νὰ παρουσιασθῇ ἐαρινήν τινα χαραυγὴν ἐπὶ κεφαλῆς διακοσίων ἱππέων καὶ νὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τοῦ Φερμὰν τὴν Χάζναν του, τὴν ὁποίαν θὰ ἱππευεν ἐπὶ τῆς πατρικῆς φορβάδος, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἡμέραν ὅλην θὰ ἔτρεχεν ἐν καλπασμῷ· ἐὰν δὲ ἡ φορβὰς ἀπέκαμνε, θὰ ἔφερε τότε αὐτὴν τὴν ἰδίαν ἐπὶ τῶν ὤμων του, ὅπως ὁ Πέρσης Φερχὰτ ἔφερεν ἐπὶ τῶν ἰδικῶν του τὴν ἵππον, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐκάθητο ἡ περικαλλὴς ἐρωμένη του Σχιρίν.

Ἡ τελευταία αὕτη σκέψις ἔκαμνε ν' ἀναλάμπωσιν οἱ δύο μέλανες καὶ ἀεικίνητοι τῆς Χάζνας ὀφθαλμοί.

Εἶναι ἀδύνατον ἡ γυναικεία καρδία ν' ἀδιαφορῇ πρὸς τὸν διατραγοῦντα τὸν πρὸς αὐτὴν ἔρωτά του· ἢ θὰ τὸν συμμερίζηται ἢ θὰ ἀνταποκρίνηται πρὸς αὐτὸν διὰ τῆς περιφρονήσεως. Ἀλλ' ἡ Χάζνα ἠγάπα ἀράγε τὸν ἐξάδελφόν της Σαΐτ; Πλὴν τότε διὰ τί νὰ φανῇ τόσον εὐχαριστημένη ἐπὶ τῇ ὑπανδρείᾳ της μὲ τὸν Φερμάν; Δὲν ἠρᾶτο ἀκόμη τοῦ Σαΐτ, ἀλλὰ συνεπάθει αὐτόν, δὲν τὸν ἐπεθύμει διὰ σύζυγόν της, ἀλλὰ τὸν ἤθελεν ὡς λατρευτήν της. Ἐὰν ἐν ταῖς ἀγκάλαις τοῦ Φερμὰν εὕρισκε τὴν εὐζωΐαν καὶ τὴν ῥαστώνην, διὰ τοῦ Σαΐτ ὅμως ἐζηρέθιζε τὰς φρένας τόσων κορασίδων, τόσων παρθένων καὶ τόσων ὑπάνδρων.

Εἰς τοῦτο ἡ Χάζνα δὲν ἦτο βεβαίως πρωτότυπος. Ἐχόρταινε ταχέως εἰς τὸ γεῦμα καὶ τὸ δεῖπνον, ἀλλ' ἦτο ἄπληστος καὶ ἀχόρταγος εἰς τὴν λατρείαν. Ἐν τῇ ὀνειροπολήσει της ἔβλεπε τὸν Σαΐτ εἰσορμῶντα εἰς τὰς σκηνὰς ἐπὶ κεφαλῆς διακοσίων ἱππέων, ἁρπάζοντα καὶ φέροντα αὐτὴν ἐπὶ τοῦ ἰδίου σάγματος καὶ ἤκουεν ὅλα τὰ σχόλια τῶν γειτονισσῶν, ὡς καὶ τὰς μομφὰς τῶν γραϊδίων, αἵτινες ὅμως ἐγνώριζεν ὅτι ἐνδομύχως θὰ τὴν ἐμακάριζον!

Καὶ τότε ὁ ὀνειροπόλος, ὁ δειλός, ὁ καφεψός, ὁ δερβίσης Σαΐτ, τῇ ἐφαίνετο ἥρως ὑπεράνθρωπος, ἐπάξιος τοῦ ἐνδιαφέροντος αὐτῆς, ὁ δὲ σύζυγός της Φερμάν, ὁ νεαρὸς τῆς φυλῆς ἄρχων, ὡμοίαζε πρὸς ποταπὸν φοινικοπώλην καὶ πενιχρὸν πεδιλορράπτην.

Τὰς φαντασιώδεις καὶ εὐαρέστους ὀνειροπολήσεις τῆς Χάζνας διέκοψε ταραχὴ ὁλονὲν πλησιάζουσα, ἥτις τὴν ἔκαμεν ἀκουσίως νὰ ὠχριάσῃ. Ἐτόλμησε νὰ ἔλθῃ πρὸς τὸ ἀνοικτὸν τῆς σκηνῆς μέρος καὶ καθησύχασεν ἰδοῦσα τὸν σύζυγόν της ἔφιππον, ὁδηγοῦντα πρὸς τὴν σκηνὴν τὴν ἀγέλην τῶν προβάτων. «Τόσον πρωί;..» ἐσκέφθη ἡ Χάζνα καὶ τῇ ἐφαίνετο δυσεξήγητος ἡ σπουδὴ αὐτῆ τοῦ Φερμάν. Ὅταν ἐπλησίασεν, εἶδεν ὅτι οἱ βοσκοὶ ἔφερον ἐπὶ τῶν ὤμων των πρόβατα ἐσφαγμένα, ἐπὶ τῶν ὀπισθίων δὲ τοῦ ἵππου τοῦ Φερμὰν τῇ ἐφάνη ὅτι ἐκρέμαντο προβάτεια δέρματα. Ἐννόησεν ὅτι συνέβη τι ἀπευκταῖον καὶ φορέσασα τὴν καλύπτραν της ἐπροχώρησε μετὰ τῶν δύο ἀδελφῶν τοῦ Φερμὰν λέγουσα:

— Λύκος ἔπεσε στὰ πρόβατά μας;

— Ναί! Λύκος μὲ δύο ποδάρια, εἶπεν ὁ Φερμάν· εἶναι δουλειαῖς τοῦ προκομμένου ἐξαδέλφου σου! τέσσαρα σκοτωμένα κ' ἕξη πληγωμένα. Τὰ πενῆντά μας θὰ γίνουν σαράντα· καὶ ὕστερα νὰ σὲ λένε, πῶς πῆγε, λέγει, 's τὴ Μέκκα νὰ γείνῃ Χαδζῆς. Ἀγκαλὰ λῃστὴς καὶ Χαδζῆς δὲν εἶναι πολὺ μακρυὰ τὸ ἓν ἀπὸ τ' ἄλλο. Ἔ! σεῖς, φέρτε τα 'δῶ ὅλα νὰ τὰ καμαρώσουμε!

Ἡ Χάζνα ἔδακνε τὰ χείλη της, ἐνῷ οἱ βοσκοὶ ἐκόμιζον ἐνώπιόν της τὰ αἱματόφυρτα πρόβατα, ὧν τὰ ἡμιθανῆ ἀπαισίως ἐβέλαζον, μὴ δυνάμενα νὰ στηριχθῶσιν εἰς τοὺς πόδας των.

— Μὰ ποῦ γένηκεν αὐτό; ἐτόλμησε νὰ ἐρωτήσῃ ἡ Χάζνα, ἐνῷ πανταχόθεν συνέρρεον οἱ γείτονες Βεδουίνοι, ἔσπευδε δὲ καὶ ὁ πατὴρ τοῦ Φερμάν, ὅστις ἀμέσως εἶπεν αὐτῷ:

— Τί κακὸ σοῦ γένηκε, παιδί μου; μὴ χολοσκάνεις· ὁ Θεὸς εἶναι μεγάλος καὶ οἱ Σιμλὰν παλληκάρια· θὰ σ' ἐκδικήσουμε. Ποιὸς εἶν' αὐτὸς ποὺ σοῦ σκότωσε τὰ πρόβατα;

— Ἔ! πατέρα! Ποιός; χμ! ὁ ἐξάδελφός μου, ὁ Σαΐτ! Ἐμεῖς τὸν θαρρούσαμε 's τὴ Μέκκα, κι' αὐτὸς ξεγύμνωσε τοὺς δρόμους; Σήμερα χαράματα οἱ βοσκοὶ τὸν εἶδαν μὲ δύο ἀκόμη καββαλάρηδες καὶ 'σὰν δαιμονισμένοι σκότωσαν, τρύπησαν καὶ μᾶς ἔσφαξαν δέκα πρόβατα.

— Δῶσε εἴδησι τὸν πεθερό σου! Γρήγορα! Ἐκεῖνος σοῦ παίρνει τὸ δίκηο μὲ τὸ παραπάνω! Καὶ σεῖς, ἀδέλφια, τώρα ποὺ παρουσιάσθηκ' ὁ ἐχθρὸς νὰ σᾶς δίῳ, ἂν δὲν τὸν πιάσουμε, τὸ κεφάλι του πρέπει νὰ κυλισθῇ 's τὸ χόρτο 'σὰν αὐτὸ ἐδῶ πέρα τοῦ προβάτου!

Ἡ Χάζνα ἤρξατο νὰ τρέμῃ σύσσωμος. Ἀνεγνώριζεν ἤδη ὅτι ἄκουσα ἠγάπα τὸν Σαΐτ. Ἐν τῇ φαντασίᾳ αὐτῆς, ἔβλεπε τὴν κεφαλὴν τοῦ προβάτου μεταμορφουμένην εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐρασταῦ της. Οἱ ἡμίκλειστοι καὶ τεθολωμένοι ὀφθαλμοὶ τῆς προβατείου κεφαλῆς προσηλοῦντο ἱκετευτικῶς ἐπ' αὐτῆς. Τὸ στόμα ἡμίκλειστον ἐφαίνετο ὡς ψιθυρίζον διὰ μέσου τῆς γραμμῆς τῶν παλλεύκων ὀδόντων: «Χάζνα μου, γιὰ τὴν ἀγάπη σου ὅλα αὐτά!» Πάραυτα διέταξε νὰ σηκώσουν τὴν αἱματοκύλιστον κεφαλὴν τοῦ ἀμνοῦ καὶ προχωροῦσα πρὸς τοὺς βοσκούς:

— Τὸν εἴδατε καλά, ποὺ ἦτον ὁ Σαΐτ;

Ἐγὼ Φερμὰν σὲ βεβαιώνω, πῶς ἐκεῖνος φοβᾶται νὰ κόψῃ ὄρνιθα, πῶς θέλεις νὰ κάμῃ τέτοια καταστροφή;

— Ἔ! μανίτσα μου! μὴ ξεχνᾷς πῶς εἶναι ἀνεψιὸς τοῦ πατέρα σου!...

Ἡ ὕβρις ἡ γενομένη πρὸς τὴν γυναῖκα, ὁμοιάζει πρὸς κηλίδα ἐλαίου ἐπὶ μεταξωτοῦ ὑφάσματος. Πλύνεται, ἀλλὰ δὲν ἐξαλείφεται. Σᾶς βεβαιῶ, ὅτι αὐτὸ ἦτο πολὺ διὰ τὴν Χάζναν. Εἰσῆλθεν ὑπὸ τὴν σκηνὴν παρωργισμένη. Μετ' ὀλίγον οἱ ὀφθαλμοί της ἀνέβλυζον ἄφθονα δάκρυα, δάκρυα πείσματος, δάκρυα ὀργῆς. Τότε ὁ Φερμὰν εἰσελθὼν καὶ ἰδὼν αὐτὴν οὕτω, ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας της, λέγων:

— Χάζναμου, θησαυρέμου, μὴν κλαῖς! ὅλα τὰ ὑπάρχοντά μου ἂς χαθοῦν γιὰ σένα. Μή, ἀκριβή μου, μή! καὶ τῇ ἐσπόγγιζε τὰ δάκρυα καὶ τὴν κατεφίλει θωπεύων αὐτήν, διότι τὰ δάκρυα εἴτε ἀληθῆ, εἴτε ψευδῆ εἶναι τὸ ἡρωϊκώτερον τῆς γυναικὸς ὅπλον, καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ δὲν δύναται ν' ἀντισταθῇ οὐδ' ὁ σκληρότερος ἐραστὴς ἢ σύζυγος. Μολονότι δ' ὁ Φερμὰν ἐφαίνετο διὰ τῶν θωπειῶν του ἐπανακτήσας τὴν προτέραν συμπάθειαν καὶ ἀγάπην τῆς συζύγου του, νομίζω ὅμως, ὅτι ἠπατᾶτο. Ἡ Χάζνα συνεμερίζετο μὲν τὴν θλῖψιν τοῦ συζύγου της ἐπὶ τῇ γενομένῃ ἀπωλείᾳ, ἠσθάνετο ὅμως ἐνίοτε ἀναβράζον τὸ αἷμά της ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ, ὅτι μία παρατολμία τοῦ Σαΐτ ἠδύνατο νὰ στερήσῃ αὐτὴν τῆς ὑπάρξεως ἀγαπωμένου λατρευτοῦ. Προσεπάθει νὰ πείσῃ τόν τε σύζυγον καὶ τοὺς πέριξ νὰ λησμονήσωσι τὸ γεγονός. Καὶ οὗτοι μὲν ἐφαίνοντο ἐνδιδόντες, ἀλλ' ὁ σκληρὸς πατήρ της, ὁσάκις τὸν παρεκάλει, ἀπήντα αὐτῇ:

— Δὲν πήγαμ' ἐμεῖς νὰ τὸν κυνηγήσουμε τὸν παληόσκυλο! Ἀλλὰ ἂν ξανατολμήσῃ νὰ κοντέψῃ, τότες ἐγὼ πρῶτος θὰ χαρίσω στὰ μυαλά του ἕνα μολύβι πενῆντα δραμιῶν.

— Μὰ δὲν θέλω πατέρα μου γιὰ μένα νὰ γένῃ τέτοιο κακό.

— Γιὰ σένα; Τί θὰ 'πῇ γιὰ σένα! Σὺ ἔχεις τὸν ἄνδρα σου, μὴν ἀνακατώνεσαι σὲ ξέναις δουλειαῖς. Θέλεις λοιπὸν γιὰ σένα νὰ χάσουμε τὴν τιμὴν τῆς φυλῆς μας;

Πολλοὶ εἶχον ὑποσχεθῇ ἂν ἐπανίδωσι τὸν Σαΐτ ἢ νὰ τὸν δέσουν χειροπόδαρα ἢ ἐν ἀνάγκῃ νὰ τὸν φονεύσουν· ὁ Μορουβὰχ εἶχε δώσει τὴν ἄδειαν, καὶ εἶχε τάξει καὶ μίαν καραβίναν εἰς ἐκεῖνον ποὺ θὰ τὸν ἔφερε τὴν φορβάδα μὲ τὰ κλαπέντα ὅπλα, ἀλλ' ἴσα ἴσα, τότε ὁ Σαΐτ, ἔγεινε πάλιν ἄφαντος. Οὐδεμία εἴδησις περὶ αὐτοῦ. Ὅτε πρωΐαν τινὰ ὁ Φερμὰν εἶδε τὸν μοναδικόν του ὄνον νὰ κυλίηται κατὰ γῆς θλιβερῶς ὀγκανίζων, πλησιάσας δὲ διέκρινεν ἔκπληκτος, ὅτι ὁ ὄνος δὲν ἔφερε πλέον τὰ διακριτικὰ σημεῖα τῆς μακρώτιδος φυλῆς του. Ἥτο ὠτότμητος! Μήπως ὁ Σαΐτ εἶχε τὴν καλαισθησίαν νὰ εὑρίσκῃ ὅλως περιττὰ τὰ ὑπερήφανα ταῦτα κοσμήματα, παρὰ τὰ λοιπὰ τοῦ ὄνου θέλγητρα καὶ τὰ ἀφῆρεσε. Τὸ γεγονὸς ἐζετέθη, εἰς τὴν ὀ-

μήγυρις, συνεζητήθη ἀπὸ τοὺς εἰδήμονας, ἐσχολιάσθη ἀπὸ τὰς γυναῖκας, διεπαλπίσθη ἀπὸ τοὺς δυσηρεστημένους, καὶ κατέληξεν εἰς τὸ νὰ θέσῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ Σαΐτ εἰς θάνατον, ἔστω καὶ ἐρήμην.

Πιστεύω καὶ σεῖς, ἀναγνῶσταί μου, νὰ εὑρεθῆτε εἰς τὴν ἰδίαν ἀπορίαν, εἰς ἣν εὑρέθησαν ὅλοι οἱ Σιμλάν, ὅταν πέντε ἡμέρας μετὰ τὴν ἀποκοπὴν τῶν ὤτων τοῦ ὄνου, εἶδον τὴν μὲν κάμηλον τοῦ Φερμὰν ἀπὸ τετράποδον νὰ μεταμορφωθῇ εἰς νέον εἶδος, τρίποδον, μίαν δὲ τῶν ἀγελάδων του νὰ φέρῃ κρεμασμένα ἔξω τῆς κοιλίας τὰ ὠχρὰ καὶ πράσινα ἐντόσθιά της, εἰσέτι ἀχνίζοντα. Πῶς καὶ πότε συνέβη πάλιν αὐτὸ τὸ κίνημα; ἡ φυλὴ ἄπασα ἐσκανδαλίζετο, ὁ Μορουβὰχ ὠρύετο, ὁ Φερμὰν εὕρισκεν, ὅτι ἡ τρίπους κάμηλος τὸν ἐμυκτήριζεν ἀενάως χορεύουσα, καὶ ὅτι τὸ πρωτοφανὲς τοῦτο γένος τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου, ἂν ἐπολλαπλασιάζετο ἠκιστα θὰ ἐχρησίμευε πρὸς ὑπηρεσίαν τῶν ἀνθρώπων, ἡ Χάζνα ὠχρά, τρέμουσα καὶ βοηθουμένη ἀπὸ μίαν ἀδελφὴν τοῦ Φερμὰν προσεπάθει νὰ ἐπαναθέσῃ τὰ ἐντόσθια εἰς τὴν κοιλίαν τῆς ἀγελάδος καὶ νὰ ἐπιρράψῃ αὐτήν, μερικοὶ δὲ χαιρέκακοι—παντοῦ εὑρίσκονται τοιοῦτοι—εὗραν τὴν εὐκαιρίαν νὰ διακηρύξωσιν, ὅτι ὁ Φερμὰν εὕρισκε τὰ ἐπίχειρα τῆς ἀλαζονείας του, ὅτι ὁ πλεονέκτης χάνει ἐν τέλει καὶ τὸν ἐπιούσιον ἄρτον, καὶ ὅτι δὲν ἐχάθησαν δὲ τὰ κορίτσια τῶν Ἀνιζὲ διὰ νὰ ἐπορθαλμιάσῃ ξένον δίκαιον, τὴν Χάζναν, ἡ ὁποία ἀνῆκε ψυχῇ τε καὶ σώματι εἰς τὸν ἐξάδελφόν της Σαΐτ. Εἰς μάλιστα μολλὰς ἔφερεν ὡς παράδειγμα ἐπιχειρηματικώτατον τὴν τιμωρίαν αὐτοῦ τοῦ προφητάνακτος Δαυὶδ ὑπεξαιρέσαντος ἀδίκως τὴν γυναῖκα τοῦ στρατηγοῦ του Οὐρία. Ἀλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ ὅλοι δὲν ἐνόησαν καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἅπαντες ἐξέφραζον τὸν ἀπορίαν των, ἦτο, πῶς καὶ πότε ὁ Σαΐτ ἠρχετο, ἐξετέλει καὶ ἔφευγε.

Τὸ κακὸν ἔφθανεν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω.

Περιεβλήθη λοιπὸν τὸ δέρμα δαίμονος ὁ μέχρι τοῦδε οὐδ' ὑπὸ σημείωσιν λαμβανόμενος Σαΐτ; Ποῦ διέμενε; ποῦ ἐκρύπτετο; πῶς ἐτόλμα νὰ εἰσχωρῇ μέχρι τῶν ἐγκριτικῶν σκηνῶν; Ἀ! ἂν προέβλεπεν ὁ Σεΐχης, ὅτι διὰ μίαν γυναῖκα, διὰ μίαν Χάζναν Μορουβὰχ, θὰ ἐπήρχοντο τόσαι ἀνεπανόρθωτοι ζημίαι εἰς ἕνα κατὰ τὸν Σιμλάν, ἀναμφιβόλως, θὰ ἔπειθε τὸν Φερμὰν νὰ παραιτηθῇ τῆς Χάζνας καὶ θὰ τῷ ἔδιδε τὴν ἰδίαν αὐτοῦ κόρην· καὶ ἂς ἐπήγαιναν ἢ σ' τὸ καλὸ ἢ 'ς τὸν διάβολον ὁ Σαΐτ μετὰ τῆς ἐρωμένης του. Τοῦτο τῷ ἦτο πολὺ ἀδιάφορον.

— Φωνάξτε τὸν Μορουβὰχ καὶ τοὺς γέροντας, εἶπεν ἀγρίᾳ τῇ φωνῇ ὁ παραλογισθεὶς Σεΐχης, ἢ νὰ πάρῃ τὴν κόρη του νὰ πάγῃ 'ς τὸ καλό, ἢ νὰ μᾶς ἀποζημιώσῃ διὰ τὰς ζημίας τοῦ Φερμὰν!

Μίαν ὥραν μετὰ τὴν ἀνωτέρω διαταγὴν τὸ συνέδριον τῶν Σιμλὰν κατηρτίζετο. Ὁ Σεΐχης ἐξέθηκεν αὐτοῖς τὰ πράγματα ἐπιλέγων, ὅτι τοιαύτη κατάστασις δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξακολουθήσῃ, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ ληφθῶσι μέτρα πρὸς καταστολὴν τοῦ κακοῦ.

Ἐὰν ὁ Σαΐτ διεξεδίκει δικαιώματα, τὸ ψεύδος δὲν ἦτο τοῦ Φερμάν, ὅστις ἐπλήρωσε τὴν προῖκα τῆς Χάζνας, ἀλλ' ἦτο τοῦ πενθεροῦ του Μορουβάχ, ὅστις ἀντὶ νὰ κατευνάσῃ τὸν Σαΐτ, τὸν ἐξηρέθισεν ἔτι μᾶλλον, καὶ τὸν ἔφερεν εἰς αὐτὴν τὴν περίφοβον θέσιν.

— Ἐγώ, Σεΐχη μου, ποτὲ δὲν ἐπίστευα ὅτι ὁ ξυπόλυτος ἐκεῖνος θὰ εἶχε τόσην τόλμη, καὶ τόση καρδιά. Δὲν τοῦ εἶπα νὰ τοῦ δώσουμε τὰ ἑκατὸ μπεσλίκια; Δὲν ἔστερξε. Ἔ! ; τί φταίω ἐγώ ;

— Φταῖς, διότι ἀφοῦ δὲν ἤθελε παράδες καὶ ἤθελε τὸ δίκηο του εἰς γυναῖκα, ἔπρεπε γιὰ τὴν ἡσυχία τοῦ γαμβροῦ σου Φερμάν, νὰ θυσιάσῃς τὴν δευτέρα κόρη σου καὶ νὰ τὴν δώσῃς εἰς τὸν Σαΐτ, Ἔτσι εἶναι ;

— Μάλιστα· καὶ σωστὸ καὶ δίκαιο! ἀπήντησεν ὁμοφώνως ἡ ὁμήγυρις.

— Ἔ! τώρα τί νὰ κάμω; Αὐτὸς ἔφυγε καὶ Θεὸς ξέρει σὲ ποιὰ τρύπα τῆς γῆς κρύβεται τὴν ἡμέρα. Ἐγὼ λέγω, Σεΐχη μου, νὰ διατάξῃς κάθε νύκτα νὰ βγαίνομε ὡς δέκα 'ς τὸ γύρο, ὡς ποῦ νὰ τὸν τύχωμε. Ὅποιος τὸν σκοτώσῃ ἂς πάρῃ τὴν φοράδα!

— Καὶ δὲν εἶναι κρῖμα τέτοιο παλληκάρι, ποῦ ἀψηφᾷ τὸν κίνδυνο, ἀντὶ νὰ τὸ ἔχωμε μαζί μας; νὰ τὸ σκοτώσωμε μὲ τὰ ἴδια χέρια μας; εἶπεν εἰς τῶν παρακαθημένων, ὅστις ἦτο ὁ γέρων Χαπίπ.

— Κρῖμα ἀπ' τὸ Θεό, καὶ 'ντροπὴ ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους, ἀπήντησεν ἡ ὁμήγυρις.

— Ἔ! ὁ τρόπος; ... ἠρώτησεν ἐν ἀδημονίᾳ ὁ Μορουβάχ.

— Ὁ τρόπος εἶπεν εἰς ἀραιογένειος σύντροφος, εἶναι νὰ τάξῃς τὴν ἄλλη κόρη σου εἰς τὸν Σαΐτ, καὶ νὰ ἰδῇς πῶς θὰ τελειώσῃ μὲ τὸ καλὸ αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις, καὶ ὁ καθένας θὰ βλέπῃ ὕστερα ἥσυχα τὴ δουλειά του.

— Πάγει καλά, εἶπεν ἀναστενάζων ὁ Μορουβάχ. Ἀλλὰ κ' ἐγὼ σᾶς λέγω πὼς εἶναι 'ντροπή, μεγάλη ντροπὴ 'στὴ φυλή μας, ποῦ ἔχει ὄνομα, γιατὶ ἀντιστάθηκε σὲ βασιλικὸ στρατό, νὰ δείξῃ πῶς φοβᾶται ἕνα ψωρόπαιδο, ποὺ ὡς χθὲς μόνον καφὲ μπορροῦσε νὰ ψήσῃ.

—Ἔχεις λάθος, Μορουβάχ.. ἤρχισε λέγων ὁ Σεΐχης, διὰ ν' ἀποδείξῃ ὅτι οὐχὶ ἐκ φόβου ἀλλ' ἀπὸ ἐκτίμησιν πρὸς τὸν Σαΐτ δὲν ἔπρεπε νὰ τὸν φονεύσουν, ὅτε, πρὶν ἢ προχωρήσῃ ἐν τῇ ὁμιλίᾳ του, εἶδε νὰ προχωρῇ ἐνώπιόν του ἐν βίᾳ γυμνόπους, καὶ ἀπηυδημένος φελλάχος.

— Εὐτυχία! τῷ προσεφώνησεν ὁ Σεΐχης.

— Εὐτυχία, Σεΐχη μου! Νὰ αὐτὸ τὸ γράμμα, μ' ἔδωκεν ἕνας ἐκεῖ ποὺ ἔβοσκα τὰ πρόβατά μου, καὶ μ' ἔστειλε νὰ σὲ τὸ φέρω· φυλάει, λέει, ἀπάντησι.

— Ποῖος εἶναι αὐτός ;

— Δὲν μπόρεσα νὰ τὸν γνωρίσω, ἔχει σκεπασμένο τὸ πρόσωπό του μὲ τὸν κεφί. Τὸν ἄφηκα 'ς τὰ πρόβατά μου.

Ἅμα ἤκουσεν ὁ Σεΐχης τὴν ἐπιστολὴν. — Χμ! εἶπεν, ἀπ' τὸν Σαΐτ, πρὶν δὲ ἢ ἐκπλαγῇ ἡ ὁμήγυρις, τὴν ἔδωκεν εἰς τὸν μολλᾶν, ὅστις ἀνέγνω μεγαλοφώνως ὡς ἑξῆς:

«Κύριε, γενναῖε, ἔνδοξε, πασίγνωστε »Σεΐχη τῶν Σιμλάν, καὶ ἐξακουστέ, ὁ »Θεὸς νὰ σὲ σώζῃ. Ἀμήν.—Μετὰ τὰς »εὐχάς μου διὰ τὴν ὑγείαν σου, σκοπὸς »τοῦ γράμματός μου εἶναι ἡ ἱκανοποίη»σις τῆς μεγάλης ἀδικίας, ὁποῦ μοῦ ἔ»γεινεν. Ὅλαι αἱ πέριξ φυλαὶ ἠπόρησαν, »διότι παρὰ τὴν θέλησίν μου, ἡ κόρη τοῦ »θείου μου ἔγεινε σύζυγος ξένου, ἐνῷ »ἐγὼ τὴν ἤθελον διὰ τὸν ἑαυτόν μου. »Πρὶν ἢ προβῶ εἰς μεγαλείτερα ἔργα, ἐ»πικαλοῦμαι τὴν δημογεροντίαν μας νὰ »ἐνεργήσῃ νὰ μοὶ δοθῇ δικαιοσύνη.

»Ἐπιμένω εἰς τὴν πρώτην μου θέλη»σιν καὶ ἐπιθυμῶ, ἡ παρανόμως δοθεῖσα »ὡς σύζυγος εἰς τὸν Φερμὰν-ἐμπὶν-Μαχ»μούτ, νὰ μὲ ἐπιστραφῇ. Καὶ ἂν μὲν »μὲ ἱκανοποιήσῃ ἡ φυλή μας, ὑπόσχο»μαι τὰς ζημίας, ἃς ἐπροξένησα εἰς τὸν »Φερμάν, διὰ τῆς ἐργασίας μου νὰ τὰς »ἀποζημιώσω, ἂν ὅμως μὲ περιφρονήσῃ »ὅπως καὶ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, τότε σᾶς »προειδοποιῶ, ὅτι τοῦ μὲν ἅρπαγος Φερ»μὰν τὸ κεφάλι θὰ κοπῇ, ὅπως ἐκόπη »καὶ τῶν προβάτων του, ποῦ δὲ ἀχαρί»στου Μορουβὰχ τ' αὐτιὰ θὰ τὰ κλέψω »ἐνῷ θὰ κοιμᾶται, καὶ θὰ γείνω ὁ ἀ»σπονδότερος τῆς φυλῆς μας ἐχθρός, θὰ »κάμω ὅσας ἠμπορῶ καταστροφὰς καὶ »δὲν θὰ φεισθῶ παρὰ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι »ἀναγνωρίζουν τὸ δίκαιό μου καὶ μὲ ὑ»περασπίζονται. Θὰ σᾶς ἦναι ἀδύνατον »νὰ ἀναχαλύψητε τὸ μέρος μου, ὥστε »παραιτηθῆτε, καὶ ὁ μέγας Θεὸς μετὰ »τοῦ Προφήτου ἂς σᾶς διαφωτίσῃ νὰ »πράξητε τὸ νόμιμον καὶ τὸ δίκαιον, »καὶ ἂς σᾶς ἀξιώσῃ ὅλων αὐτοῦ τῶν »ἀγαθῶν εἰς τὸν ἄλλον κόσμον. Νὰ ἦσθε »σωσμένοι! *Σαΐτ*».

— Ἀ! τὸ παληόσκυλο! ἐμορμύρισε τρίζων τοὺς ὀδόντας του ὁ Μορουβάχ.

— Καλὴ καρδιὰ! ὑπέλαβεν ὁ γέρων Χαπίπ. Αὐτός, Σεΐχη μου, ἔχει πεποίθησι 'ς τὸν ἑαυτό του· καὶ οἱ τέτοιοι ἄνθρωποι γίνονται 'ζακουστοί· αὐτὸς ἄλλην ἀπ' τὴν Χάζνα δὲν παίρνει. *Βέσελλαμ*.

— Νὰ σᾶς εἰπῶ, εἶπεν ὁ πατὴρ τοῦ Φερμάν. Ὁ 'γιός μου κάθεται ἐκεῖ καὶ ἀκούει. Ἀφοῦ δὲν ἦταν τῆς τύχης νὰ ζήσῃ μ' ἐκεῖνον ἡ κόρη τοῦ Μορουβάχ, ἡμεῖς τὴν χωρίζουμε· δὲν θέλουμε νὰ γίνωμεν αἰτία καταστροφῆς καὶ διχονοίας μέσα εἰς τὴν φυλή.

— Καὶ μὲ τί δικαίωμα προσβάλλεις τὴν κόρη μου ἐσύ; εἶπεν ὁ Μορουβάχ.

— Ἔ! Ἔ! ἡσυχα! ἡσυχα! εἶπεν ὁ Σεΐχης, τί λέγεις ἐσύ, Φερμάν; συμφωνεῖς μὲ τὰ λεγόμενα τοῦ πατέρα σου;

— Ὅπως τὸ εὕρετε καταλληλο· εἶπε σιγαλῇ τῇ φωνῇ ὁ Φερμάν.

Δὲν ἐπρόφθασεν ὁ Σεΐχης νὰ ὑποδείξῃ τοὺς ὅρους, ὑφ' οὓς θὰ ἦτο δυνατὸς ὁ χωρισμός, διότι ἀμέσως ἐν τῷ μέσῳ παρουσιάσθη ὑπερήφανος νεαρὰ γυνή, ἥτις ἀτενίσασα τὸν Φερμὰν μὲ βλέμμα κεραυνοβόλον:

— Ἄνανδρε! τῷ εἶπε καὶ μὲ τὴν λέξιν αὐτὴν τῷ ἐπέταξε κατὰ πρόσωπον μικρὸν δέμα, ὅπερ ἀντήχησε μεταλλικῶς. Πάρε τὰ στολίδια ποὺ μ' ἔδωκες, ποτὲ δὲν θὰ στέρξω ἐγώ, κόρη τοῦ Μορουβάχ, νὰ ζήσω μὲ ἄνδρα μικρόψυχο 'σὰν καὶ σένα!

— Τί γυρεύεις ἐσὺ ἐδῶ; τῇ εἶπεν ἐπιτακτικῶς ὁ πατήρ της.

— Ἄφησέ με νὰ ὁμιλήσω εἰς τὸν Σεΐχη καὶ τὴν ὁμήγυρι· ἂν ὁ ἐξάδελφός μου Σαΐτ μὲ ζητῇ μὲ τόσην ἐπιμονήν, ἔχει κατὰ δύο λόγους δίκαιον, καὶ ὡς ἐξάδελφός μου καὶ ὡς πρῶτός μου σύζυγος!... θέλω νὰ μάθητε, ναί, ὅτι ὁ πρῶτος ἄνδρας ποὺ ἐγνώρισα ἦτον ὁ Σαΐτ καὶ ὄχι ὁ Φερμάν, διότι τὸν Φερμὰν δὲν τὸν ἠξίζε τοιαύτη εὐτυχία.

— Ἀτιμη!... ἐβρυχήθη βραγχνωδῶς ὁ Μορουβάχ, καὶ ἔσυρεν ἐκ τῆς ζώνης του τὸ δίστομον ἐγχειρίδιόν του, διὰ νὰ προσφέρῃ τὴν κόρην του ὡς ὁλοκαύτωμα εἰς τὸν βωμὸν τῆς τιμῆς, ὡς θὰ ἔλεγον οἱ κλασικοί.

— Μορουβάχ!... Μορουβάχ!... καὶ ἠγέρθη ἄπασα ἡ ὁμήγυρις καὶ ἠμπόδιζον αὐτόν, ἐνῷ ὁ Φερμὰν ἐκπληκτος καὶ κατησχυμένος ἐστήλωνε τὸ βλέμμα του ἐπὶ λόγχης κειμένης κατὰ γῆς.

Κατ' ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν στιγμήν, λέγουσιν οἱ παρευρεθέντες, στερρῷ τῷ βήματι καὶ μὲ ἠμικεκαλυμμένον τὸ πρόσωπον, Βεδουΐνος θαρραλέος προὐχώρησε καὶ φθάσας περὶ τὸ μέσον τῆς σκηνῆς ἔστη, καὶ εἰς ἓν σχῆμα τοῦ γηραιοῦ Χαπίπ, ἀπεκάλυψε τὸ πρόσωπόν του.

— Ὁ Σαΐτ!! ἔκραξαν ὅλοι.

— Σωπή! ἐπέβαλεν ὁ Σεΐχης νὰ μὴ κινηθῇ κανείς.

Ἦτο πράγματι ὁ Σαΐτ, ἀλλὰ μόλις ἀνεγνωρίζετο. Οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου του ἐτραχύνθησαν, τὸ δέρμα του ἐρυτιδώθη, τὸ χρῶμά του κατέστη ἀμαυρότερον. Ἅπαντες τὸν ἔβλεπον μετὰ θαυμασμοῦ, ἐκτὸς τοῦ γηραιοῦ Χαπίπ ὅστις καταστὰς ὁ Μέντωρ του τὸν ἔκρυπτεν ἐπὶ πολλὰς ἑσπέρας ἐν τῇ σκηνῇ του καὶ τοῦ Μορουβάχ, ὅστις διὰ τοῦ ἑνός του βλέμματος ἐπεζήτει τὴν φορβάδα του, ἐνῷ διὰ τοῦ ἑτέρου ἐθώπευε τὰ ἐν τῇ ζώνῃ τοῦ Σαΐτ πιστόλια, ἅτινα καλῶς ἀνεγνώριζεν.

— Ἐπρόφθασα ν' ἀκούσω τὰ λόγια τῆς Χάζνας, εἶπε μὲ καθαρὰν καὶ ἀνδρικὴν φωνήν. Ἡ τόση αὐτοπάρνησις πρὸς χάριν μου μὲ ἔκαμεν ἀνώτερον Σουλτάνου. Λοιπὸν μάθετε ὅλοι σας, ὅτι ἡ Χάζνα σᾶς εἶπε ψεύματα, οὐδὲ τρίχα τῆς κεφαλῆς της ἐτόλμησά ποτε νὰ ἐγγίσω. Τὰ ἑξῆκοσι δύο ἔτη ποὺ ἔμεινα εἰς τὸ πατρικόν της, ἤμην ὡς δέκα ἐτῶν παιδί, ἀλλὰ οἱ δύο μῆνες ποὺ τὴν χωρίσθηκα μ' ἐγήρασαν κατὰ εἴκοσι χρόνια.

«Ἡ Χάζνα δὲν ἦτο ἀξία παρὰ ἀγάπης ὡς ἡ ἰδική μου. Δὲν ἤλπιζα νὰ μ' ἀγαπήσῃ κ' ἐκείνη ὅπως ἐγώ. Ἀλλὰ τώρα ποὺ τὸ ἄκουσα μὲ τὰ ἴδια μου αὐτιά, εἶναι 'σὰν νὰ μὲ ἐχάρισαν τὸν κόσμον ὅλον. Ἠξεύρετε ὅτι διὰ μίαν ματιὰν τῆς Χάζνας δύναμαι μὲ πενῆντα Σιμλὰν νὰ πολιορκήσω ὑπὲρ τῆς τιμῆς μου τὸ φρούριον αὐτοῦ τοῦ Βαγδατίου; Ἐμπρός! ἀναγνωρίσατε ὅλοι σας ὅτι ἔγεινα ἄξιος διὰ νὰ γείνω σύζυγός της, καὶ γαμβρὸς τοῦ Μορουβάχ, καὶ σᾶς ὑπόσχομαι νὰ προσφέρω τὸν ἑαυτόν μου ὡς θῦμα τὴν ἑσπέραν, κατὰ τὴν ἀποίαν ὁ Φερμὰν θὰ νυμφευθῇ, ἕνα καλὸ καὶ οἰκοκυραϊκο κορίτσι. Ὁ Φερμὰν ἀπὸ τώρα εἶναι ἀδελφός μου.»

— Ἄξιος, μὰ τὸν Θεό, χίλιαις φοραῖς ἄξιος, ἀπεκρίθησαν ὅλοι, μὴ ἐξαιρουμένου οὐδ' αὐτοῦ τοῦ Μορουβάχ, οὐδ' αὐτοῦ τοῦ πατρὸς τοῦ Φερμάν.

Ἠξεύρετε τότε τί ἔκαμεν ἡ Χάζνα; Ὅ,τι θὰ ἔκαμνε πᾶσα γυνὴ ἐρῶσα! Χωρὶς νὰ πτοηθῇ ἀπὸ τὰ μακρὰ τῶν παρακαθημένων γένεια, ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Σαΐτ, λέγουσα αὐτῷ:

— Ἀχ! Σαΐτ διατί νὰ μὴ μὲ μάθῃς πρὸ καιροῦ αὐτὰ τὰ εὔμορφα πράγματα.

Ὁ Σαΐτ ἵστατο εἰσέτι ἀνδρικώτατα ἀτενίζων αὐτὴν περιπαθῶς, καὶ ἀποτελῶν εἰκόνα ζῶσαν τοῦ ἱκανοποιηθέντος ἔρωτος. Ἡ Χάζνα εἰς τὰς ἀγκάλας του ἔκλαιε δάκρυα θερμὰ καὶ διαυγῆ. Ὁ δὲ τέως σύζυγός της, Φερμάν, ἐν τῇ γωνίᾳ του ὁλοφυρόμενος, ἔκλαιεν ἐπίσης. Ἀλλὰ τὰ μὲν δάκρυα τῆς Χάζνας ἦσαν ἀδάμαντες ἀληθεῖς καὶ πολύτιμοι, ἐνῷ τὰ δάκρυα τοῦ Φερμὰν ἦσαν ψευδαδάμαντες οὐδεμίαν ἔχοντες ἀξίαν. Τοιαύτη ἦτο μάλιστα καὶ ἡ ἰδέα τοῦ πολυπείρου μολλὰ Χουσεΐν.

Κ. Χ. ΜΕΤΑΞΑΣ *Βοσπορίτης*.

ΜΙΚΡΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

Β'

Βαρθολομιό, 1 Ἰανουαρίου 1886.

— *Καὶ εἰς ἔτη πολλά!*

Ἰδοὺ ἡ εὐχή, ἥτις φέρεται ἐπὶ τῶν στομάτων ὅλων τῶν χωρικῶν σήμερον. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες, νέοι καὶ γέροντες συναντώμενοι ταύτην διαμείβουσι τὴν εὐχήν. Καὶ τὴν λέγουν μετὰ τοσαύτης προθυμίας οἱ ἀγαθοὶ οὗτοι χωρικοί! μὲ τὴν γλυκεῖαν ἱλαρότητα ἐπὶ τοῦ προσώπου, μὲ τὸ μειδίαμα εἰς τὰ χείλη, μὲ τὸ πῦρ τῆς ἀγαλλιάσεως εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ὥστε νομίζεις ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ εἰσακουσθῇ...

Ὅλοι τοῦ χωρίου οἱ οἰκίσκοι λάμπουν ἐκ καθαριότητος· τὸ ἔδαφός των, προσφάτως χρισθὲν διὰ κόπρου βοός, ἀπόζει οὐχὶ δυσαρέστου ὀσμῆς· οἱ τοῖχοί των λευκοί, λευκότατοι, ὡς αἱ φουστανέλλαι τῶν παλληκαρίων· τὰ πολύχροα *ἀπλάδια*, ἅτινα ὕφανε μετ' ἀσμάτων καὶ συγκινήσεων ἡ οἰκοδέσποινα ὅτε ἦτο νεᾶνις μεμνηστευμένη, καλύπτουσι τὰ πεπαλαιωμένα σεκτούκια, τὰ μεταξοϋφασμένα παραπετάσματα μὲ τὰς λευκὰς καὶ ἐρυθρὰς ταιψίας των κρέμανται ἐπὶ τῶν μικρῶν παραθύρων καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης, ἐπὶ τραπέζης ἐπεστρωμένης διὰ ἐρυθροῦ τραπεζομανδήλου, κεῖται τὸ *ρακί* καὶ ἡ *δίπλες*, ἡ *τιγανίτες* καὶ ἐνίοτε ἡ *μπουκουμβάλα*, ἀπαραίτητα κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας γλυκίσματα. Αἱ οἰκοδέσποιναι εἴτε αἱ ἐγήλικοι νεᾶνιδες, ὡραῖαι, εὐπρεπῶς ἐνδεδυμέναι, ἵστανται παρὰ τῷ κατώφλιον τῆς θύρας, δεξιῶς ὑποδεχόμεναι τοὺς ἐπισκέπτας.... Πόσον γίνεται ἐπαισθητὴ ἡ ἐπίσημος ἡμέρα εἰς τὰ χωρία μας! νομίζεις ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἀλλάσσουν. Ὁ ξένος ἐνταῦθα δὲν μελαγχολᾷ ὅτι εἶνε μακρὰν τοῦ πατρικοῦ οἴκου· ὑπάρχουσι τόσοι οἶκοι πρόθυμοι νὰ ἀντικαταστήσωσιν αὐτόν!... καὶ φιλήματα ἂν θέλῃ νομίζω ὅτι ἠμπορεῖ νὰ εὕρῃ πατρικὰ καὶ ἀδελφικά...

Εἶμαι ἀπὸ τῆς χθὲς ἐνταῦθα. Ἔφθασα οὐχὶ δι' ἀεροστάτου οὔτε διὰ τοῦ μυθικοῦ φορᾶ, ὃν ἐδώρησεν ἡ μάγισσα εἰς τὸν βασιλόπαιδα ὅταν ἐπῆγε νὰ εὕρῃ τὸν μαγικὸν καθρέπτην, νὰ κόψῃ τὰ χρυσᾶ μῆλα, νὰ πάρῃ τὸ σπαθὶ τῶν 40 ἀνδρειωμένων καὶ νὰ κλέψῃ τὴν ὡραίαν βασιλοπούλαν. Ἦλθον ἁπλούστατα ἔφιππος.

Χθὲς τὴν αὐγὴν ἐφαίνετο ὅτι ἐβελτιώθη ὁ καιρός. Ναὶ μὲν ἡ θάλασσα ἐξηκολούθει κυλίουσα τὰ κύματά της, ἄγρια καὶ καταπράσινα, ὡς ὄρη ἀλογόπετρας ἐπιστεφόμενα ὑπὸ λευκοτάτης χιόνος, ἀλλὰ τὸ μαῦρον τοῦ οὐρανοῦ παραπέτασμα εἶχεν ἀνασυρθῆ ὀλίγον, ὡς κάλυμμα χύτρας μὴ ἐφαπτόμενον τῶν χειλέων της, καὶ ἀπὸ τῶν ὀρέων τῆς ἀνατολῆς ὁ ἥλιος προβὰς ἐρώτισε μικρὸν τὴν ψαμμώδη ἀκτὴν τῆς Κυλλήνης. Εὗρήκα ἵππον καὶ ἀνεχώρησα. Ἐπόμενος ταῖς συμβουλαῖς πολλῶν, δὲν ἠκολούθησα τὴν ἀπ' εὐθείας εἰς Λεχαινὰ ὁδόν, ἀλλὰ κατηυθύνθην πρὸς τὸ Νιοχώρι· ἐκεῖθεν δὲ θὰ ἐτρεπόμην πρὸς ἀριστερὰν καὶ κάτω ἵνα φθάσω εἰς Σουλείμάναγα καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον.

Μόλις ἐξῆλθα τῆς Κυλλήνης ἤρχισε νὰ πίπτῃ πυκνὴ χάλαζα, λεπτὴ καὶ λευκή, ὡς ὄρυζα, ἀπαστράπτουσα κατὰ τὴν πτῶσίν της, ὡς μαχραὶ ἀργυραῖ ταινίαι ἐξαρτώμεναι ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κυμαινόμεναι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. Ἀριστερά μου εἶχον τὴν θάλασσαν, ἧς τὸ ὕδωρ ἀναπηδῶν κατὰ τὴν πτῶσιν τῆς χαλάζης ἐφαίνετο κοχλάζον, ὡσεὶ ὑπὸ ὑψηλότατον βαθμὸν θερμαντικοῦ· δεξιά μου τὰς κυματοειδεῖς κλιτύας τῶν βουνῶν τοῦ Χελωνάτα πρασίνους ὑπὸ τῆς πτέριδος καὶ τῆς ποικίλης ἄλλης βλαστήσεως. Εἰς τὰς διαφόρους τῶν βουνῶν πτυχὰς ἀναγνωρίζω καὶ πολλὰς γνωστάς μοι τοποθεσίας· ἀπὸ τὰ *καμίνια*, ὅθεν ἐξάγονται πολλαὶ χιλιάδες κεράμων καὶ τούβλων, ἀναθρώσκουσιν ἤδη ἕλικες καπνοῦ βαθυκύανοι ἠρέμα, νωχελῶς ἀπλούμεναι, περιστρεφόμεναι ἀνὰ τὰς πέριξ λόχμας, ὡς ἀραχνοῦφες κυανοῦν ὕφασμα, ἁπλωμένον ἐπὶ τῆς χλόης· ἐδῶ 8—10 ποιμενικαὶ καλύβαι συγκροτοῦσι μικρὸν χωρίον, μὲ τοὺς σκύλους των ὅπως φυλάσσουν τὰ ποίμνιά των καὶ μὲ τοὺς ἀλεκτρύόνας των ὅπως ἀφυπνίζουν τὴν πρωΐαν, ἅταν θὰ βγαίνῃ τ' ἀστέρι, τὰς ποιμενίδας διὰ νὰ βαροῦν τὸν κάδδον τοῦ βουτύρου· ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἵσταται ὀρθία, ὡς ἀνοιγμένον ἀλεξίβροχον ἡ λεύ-

κη ἡ σημειοῦσα τὴν κοιλάδα, ἐνῇ κεῖται ἡ παλαιὰ Μονὴ τῶν Βλαχερνῶν· ἄνωθεν δὲ ὅλης ταύτης τῆς εἰκόνος ἀναφαίνεται, ὡς γιγαντώδης κοχλίας ἐπὶ ἀτμομηχανῆς, σοβαρὸν τὸ φρούριον τοῦ Χλομοῦτσι.

Εἰς μικρὰν ἀπὸ τῆς Κυλλήνης ἀπόστασιν συνήντησα ἀριστερὰ τῆς ὁδοῦ, μικρὸν ἀγροτικὸν οἰκίσκον, τοῦ ὁποίου τὴν πρόσοψιν στολίζουν πολλαὶ πλέκτραι κρομμύων, δέρματά τινα λαγωῶν, ἓν κόσκινον ἀριθμοῦν ὅσας ὀπὰς τόσα καὶ ἔτη ζωῆς, ὄπισθεν δ' αὐτοῦ ἐκτείνεται μικρὸν κηπάριον, περιφρασσόμενον διὰ καλάμων. Τρία μικρὰ παιδία, ἓν θῆλυ καὶ δύο ἄρρενα, ὅλα ξανθόκομα, ὑγιέστατα, παίζουσι παρ' αὐτῷ, εὐαρέστως βυθίζοντα τοὺς γυμνοὺς πόδας των, ἐρυθροὺς ἐκ τοῦ ψύχους, εἰς λάκκον πλήρη ὕδατος καὶ ψάλλουν τὸ παιδικὸν ᾆσμά των κροτοῦντα τὰς παλάμας:

Βρέχει βρέχει καὶ χιονίζει
κ' ὁ παπᾶς χειρομπλίζει·
Ποῦ θὰ βάλουμε τὴ νύφη;
ἀπὸ κάτου 'ς τὸ βεβίθι·
Ποῦ θὰ βάλουμε τὸ γαμπρό;
ἀπὸ κάτου 'ς τὸν κομό·
Ποῦ θὰ βάλουμε τὴ γρηά;
ἀπὸ κάτου 'ς τὴν κοπριά·
Ποῦ θὰ βάλουμε τὸ γέρο;
ἀπὸ κάτου 'ς τὸ πιατέλλο!...

Τὸ Νιοχῶρι, εἰς τὸ ὁποῖον ἔφθασα μετὰ $^3/_4$ τῆς ὥρας πορείαν, κεῖται δεξιὰ τῆς ἀπὸ Κυλλήνης εἰς Λεχαινὰ ὁδοῦ, ἐπὶ μικροῦ ὑψώματος, κάτωθεν τοῦ ὁποίου ἁπλοῦται πεδιάς, τερματουμένη μακρὰν εἰς τὴς *Ἀϊ-Γιωργίτικες ράγες*, ἄνωθεν δ' αὐτῶν ὑψοῦνται, ὡς πτυχωτὸν κυανοῦν παραπέτασμα, τὰ ὄρη τοῦ Σανταμεριοῦ. Τὸ χωρίον ἀποτελεῖται ἐκ 30-35 οἰκογενειῶν, ἐπιδεδομένων εἰς τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν καλλιεργίαν τῶν σταφιδαμπέλων. Οἱ μικροὶ αὐτῶν οἰκίσκοι φέρουσι πάντες εἰς τὸ ὄπισθεν μέρος μικρὸν κηπάριον καὶ παραπλεύρως τοὺς μικροὺς κλιβάνους των. Γυναῖκες καὶ ἄνδρες ἐνδύονται ἀπὸ τὴν ἐγχώριον βιομηχανίαν...

Πρὶν φθάσω εἰς τὸ χωρίον ὤφειλον νὰ διέλθω *ποτισότα*, χάνδακα διὰ τοῦ ὁποίου οἱ χωρικοὶ ῥίπτουσι τὸ ὕδωρ εἰς τὰς σταφίδας των διὰ νὰ πνίγωσι τὸ καταστρεπτικὸν *σκαθάρι*. Ἠρώτησα γραῖάν τινα, συλλέγουσαν κλήματα παρά τινα τάφρον, ἥτις ἀδιαφόρως μοὶ ἔδειξε διὰ τῆς χειρὸς τὴν δίοδον. Ὅτε ὅμως ὁ ὁδηγός μου τῇ εἶπεν ὅτι ἠρχόμην ἐξ Ἀθηνῶν, ἔτρεξεν ἡ πτωχή, ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ χαλινοῦ τὸ ζῷον καὶ ῥιφθεῖσα αὐτὴ μέχρι γόνατος εἰς τὸ ὕδωρ μὲ διεπέρασεν ἀσφαλῶς εἰς τὸ ἄλλο μέρος. Τότε δὲ μὴ προσέχουσα εἰς τοὺς λόγους μου ὅπως τὴν εὐχαριστήσω, ἤρχισε νὰ μὲ ἐρωτᾷ πυρετωδῶς ἐὰν ἐγνώριζον τὸν υἱόν της, ὑπηρετοῦντα ἐν τῷ στρατῷ, ἐὰν εἶνε ὑγιής, καὶ ἐπὶ τῇ καταφατικῇ ἐμοῦ ἀπαντήσει, ἡ γραῖα ἤρχισε νὰ σταυροκοπᾶται καὶ νὰ δοξάζῃ τὸν Θεὸν διότι μὲ ἔστελλεν ἐκεῖθεν.

— Τώχουμε δυὸ γράμματα κι' ἀκόμη δὲν μᾶς ἀπάντησε· αἴ! ἀς εἶνε· τώρα ποὺ ἔμαθα πὼς εἶνε καλὰ θὰ κάμω καλὸν ἀϊ-Βασίλη· μοὶ εἶπε μειδιῶσα ἐνῷ εἰς τὰς μεμαραμμένας παρειάς της ἀνεφαίνετο ἐρύθημά τι χαρᾶς.

— Ἄμ, γιὰ νὰ σοῦ εἰπῶ, παιδί μου· προσέθηκε μετὰ μικρόν· τί λένε ἐκεῖ πέρα, θὰ τοὺς ἀπολύσουν ἢ ἀκόμη; Καὶ οἱ ὀφθαλμοί της προσηλώθησαν ἐταστικῶς ἐπὶ τῶν ἰδικῶν μου.

— Μά!... δὲν πιστεύω.

— Θὰ κάνουμε τὸν πόλεμο; ἠρώτησε μὲ πομπώδη τόνον φωνῆς.

— Ποιὸς ξέρει; ἂν δὲν μᾶς δώσουν τίποτα...

Ἡ γραῖα ἐχαμήλωσε τοὺς ὀφθαλμούς.

— Ἂς γείνῃ ὅ,τι εἶπεν ὁ Θεός· ἐψιθύρισε καὶ ἀπῆλθεν εὐχηθεῖσά μοι: *ς τὸ καλό*.

Εἰς τὸ χωρίον ἄνδρα οὐδένα ἠδυνήθην νὰ συναντήσω. Ἔλειπον οἱ πλεῖστοι, ὡς ἐπληροφορήθην, εἰς Βαρθολομιὸ διὰ νὰ ἀγοράσωσι διάφορα πράγματα διὰ τὰς ἑορτάς, ἄλλους δὲ εἶχε κλείσῃ ἡ πλήμμυρα εἰς Λεχαινά. Γυναῖκές τινες ἔπλυνον παρά τι φρέαρ τοῦ χωρίου, ἔχουσαι ἀνασεσυρμένας μετ' ἀφελείας τὰς ἐσθῆτάς των καὶ πατοῦσαι διὰ τῶν γυμνῶν ποδῶν τὴν ἰλύν. Ἐπὶ τῇ παρακλήσει μου μικρὰ καλλιπάρειος χωρικὴ προσηνέχθη νὰ μὲ ὁδηγήσῃ εἰς τὴν ἄλλην ὄχθην τοῦ χωρίου.

— Ποῦ θὲς νὰ πᾷς, ἀφέντη; ἠρώτησε, προσβλέπουσά με διὰ τῶν γαλανῶν ὀφθαλμῶν της ἱταμῶς.

— Σ τοῦ Σουλεϊμάναγα.

— Ἄμ, καὶ θὰ περάσῃς μ' αὐτοῦνο τὸ ψοφίμι; μοὶ εἶπε γελῶσα.

Τῷ ὄντι ὁ ἵππος μου ἦτο ἐφάμιλλος τοῦ ἵππου τοῦ Δὸν Κιχώτου. Δὲν ἐβράδυνον δὲ νὰ ἐπαληθεύσουν οἱ λόγοι τῆς μικρᾶς χωρικῆς. Μόλις προυχώρησα βήματά τινα ἔξω τοῦ χωρίου, ἠναγκάσθην νὰ σταθῶ. Πρὸ ἐμοῦ ἠπλοῦτο εὐρεῖα λίμνη, ἀντικατοπτρίζουσα ἐπὶ τῆς θολῆς ἐπιφανείας της τὴν μελανὴν ὄψιν τοῦ οὐρανοῦ. Ἔνθεν κἀκεῖθεν διεκρίνοντο ἐκ τῆς πυκνότητος τῶν κυπαρίσσων τὰ διάφορα χωρία. Παράδοξον! τὸ σύμβολον τοῦ θανάτου ὁρίζει ἐνταῦθα τὰ κέντρα τῆς ζωῆς! Οὐδὲν χωρίον ἐν τῇ πεδιάδι μὴ περιφρασσόμενον ὑπὸ κυπαρίσσων καὶ ἀθανάτων... Ἀπὸ τῆς θέσεώς μου παρετήρησα μακρὰν καὶ τὰ Λεχαινά, ὡς μέγα τι σύνολον, ἀκινητοῦν ἐπὶ τῶν ὑδάτων· καπνὸς ὑπέμελας ἀνέθρωσκεν ἀπ' αὐτοῦ· συνεστρέφετο, ὑψοῦτο καὶ ἔσβυνεν εἰς τὸν ὁρίζοντα.... τάχα δὲν ἐξήρχετο τῆς πατρικῆς στέγης; τάχα ἡ μήτηρ μου δὲν ἠτοίμαζε τὸ δεῖπνον ἀναμένουσά με;! Ὁμολογῶ ὅτι ἐπεθύμησα τὴν ὥραν ἐκείνην νὰ ἤμην πτηνόν, νὰ πεταξῶ ἀπὸ δένδρου εἰς δένδρον, ὅσα δὲν ἐκάλυψεν ἔτι τὸ ὕδωρ, νὰ διέλθω τὴν ἀτέρμονα ἔκτασιν καὶ νὰ φθάσω ἐκεῖ!... Ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ἔμενεν ἐκεῖ ἀτάραχον, σιγηλόν, ὑψούμενον πάντοτε ἀνεπαισθήτως. Αἱ γέφυραι ἦσαν κεκαλυμμέναι· κορυφαί τινες ἐλαιῶν καταπρασινοί, ἔμενον ἔτι, ὡς εὐρωτιῶσαι σπιλάδες ἄνω τῶν ὑδάτων. Ἐπί τινος λόφου διεγράφετο τὸ λιγυρὸν σῶμα ποιμενίδος ὀτριζομένης ἐπὶ τῆς *κλίτσας* της· ἠκούετο ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς ἡσυχίας ἔντονος, διαπεραστική, θρηνώδης, ὡς μυρολόγι, ἡ φωνή της, ζητούσης βοήθειαν. Ἡ πλήμμυρα ἐλθοῦσα ἀπροσδοκήτως τῆς ἔπνιξεν 60 πρόβατα, αὐτὴν δὲ περιέκλεισεν ἐπὶ τοῦ λόφου ἐκείνου μόνην ἀναμένουσαν ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν τὸν θάνατον. Καὶ τὸ ὕδωρ ἀνέβαινεν, ἀνέβαινεν...

Ἤμην πολὺ συγκεκινημένος. Ἡ ποιμενὶς ἐκείνη ἴσως ἦτο τὸ μόνον στήριγμα γερόντων γονέων, ἴσως κανὲν ὑπερήφανον παλληκάρι ἀνέμενε νὰ συνδέσῃ τὴν τύχην του μετ' αὐτῆς· ἡ πλήμμυρα ἔπνιξε τὰ πρόβατα, τὴν μόνην ἴσως προῖκά της· σιγὰ-σιγὰ θὰ κατέπινε καὶ αὐτήν!... Ὁμοίως 4 χωρικοί, οἵτινες εἶχον ἔλθῃ πρὸ ὀλίγου, ἵσταντο συγκεκινημένοι, ἄφωνοι, ἐπεθύμουν μετ' ἐμοῦ τὴν σωτηρίαν της· ἀλλ' οὐδεὶς τούτων ἐγίνετο Περσεὺς ὅπως σώσῃ τὴν ἐπὶ τοῦ λόφου δυστυχῆ Ἀνδρομέδαν.

Ὁ σωτὴρ ἦλθε μετ' ὀλίγον. Ἦτο δεκαεξαετὲς παλληκάρι, ὁ ἀδελφός, ὡς μοὶ εἶπον, τῆς ποιμενίδος. Χωρὶς νὰ προσέξῃ πρὸς ἡμᾶς, χωρὶς νὰ μᾶς χαιρετίσῃ, καταπόρφυρος, ἀσθμαίνων, ἔρριψεν ἓν βλέμμα ἀγωνίας καὶ χλεύης ἐπὶ τοῦ ὕδατος καὶ ἐκέντησε πρὸς τὰ πρόσω τὸν ἵππον του. Ὁ ἵππος πρὸ τοῦ ὕδατος δειλιᾷ, ἐναντιοῦται, ἐγείρει τὴν κεφαλήν, κτυπᾷ τὴν γῆν διὰ τῶν ποδῶν καὶ ὀπισθοβατεῖ.

— Μαῦρέ μ'! μαῦρέ μ'!.. μαῦρέ μ'!.. ἀκούεται ἡ φωνὴ τῆς ποιμενίδος.

Ὁ ἵππος εὐθὺς ἐνωτίζεται, βλέπει προσεκτικῶς πρὸς τὸν λόφον, χρεμετίζει· ἀνεγνώρισε τὴν φωνὴν τῆς κυρίας του, ἥτις καθ' ἡμέραν τὸν ἐπότιζε καὶ τῷ ἔδιδεν ἄφθονον φορβήν. Βυθίζει δειλῶς τοὺς πόδας του εἰς τὸ ὕδωρ, χαμηλώνει τὴν κεφαλήν, κινεῖ τὰ ὦτα· ὁ νέος τῷ ἀφίνει τὸν χαλινὸν καὶ ὁ ἵππος προχωρεῖ...

— Τρόβα ἴσα, ἴσα 'ς τὴν ἐλιά!

— Ἀμόλα του τὸ γκέμι!..

— Πάρα πάνου κάμε!..

— Ἀνέβα 'ς τὸ φρύδι τοῦ δρόμου!... φωνάζουν οἱ χωρικοί. Καὶ ὅλοι παρακολουθοῦμεν συγκεκινημένοι, ἀνυπόμονοι, τὴν πορείαν τοῦ ἵππου.

Τὸ ὕδωρ ἔφθασε μέχρι τῆς κοιλίας τοῦ ζῴου· ὁ νέος ὑψώνει τοὺς πόδας του ἄνω τῶν ὑδάτων, μὴ γνωρίζων δὲ ποῦ νὰ κατευθύνῃ τὸν ἵππον, τὸν ἀφίνει ἐλεύθερον. Τὸ ζῷον προβαίνει ὁλονὲν βραδέως, δυσκόλως· εὐτυχῶς ἡ *λαμπάδα*, τὸ ῥεῦμα τοῦ ὕδατος, εἶνε ὄπισθεν τοῦ λόφου. Αἴφνης ὁ ἵππος ἔπεσεν εἰς *μάτι*, εἰς λάκκον τινὰ τοῦ δρόμου καὶ βυθίζεται μέχρι λαιμοῦ εἰς τὸ ὕδωρ· θέλει νὰ ἐξέλθῃ, κινεῖται, ἀλλ' ἀντὶ νὰ ἐλευθερωθῇ βυθίζεται ἔτι περισσότερον εἰς *γλιτερὸν* τόπον, ὅστις ροφᾷ δίκην σικύας...

— Μαῦρέ μ'! μαῦρέ μ'! μαῦρέ μ'!.. φωνάζει πάλιν ἡ ποιμενίς, τείνουσα πρὸς τὸ ζῷον τὴν παλάμην, ὡς τὴν ἔτεινεν ἄλλοτε πλήρη κριθῆς.

Τὸ ζῷον τὴν ἀκούει· χρεμετίζει, ὡσεὶ ἵνα τῇ εἴπῃ τὴν ἀγωνίαν του· τὴν παρατηρεῖ, ὡσεὶ νὰ τῇ ζητῇ βοήθειαν καὶ αὐτό.

— Μαῦρέ μ'! μαῦρέ μ'! μαῦρέ μ'!... ἐπαναλαμβάνει ἡ ποιμενίς.

Ὁ ἵππος κλίνει πρὸς τὰ ὀπίσω τὸ σῶμα καὶ μετὰ πολλοῦ κόπου, ὡσεὶ ἐζήτει νὰ ἐκριζώσῃ γηραιὸν δένδρον, ῥιζοβολοῦν εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς, ἐξάγει τοὺς προσθίους πόδας του καὶ δι' ἑνὸς ἀνατινάγματος ἐλευθεροῦται, ῥίπτεται ἀκράτητον πρὸς τὰ πρόσω, φθάνει μετ' ὀλίγον ἀσθμαίνων εἰς τὸν λόφον.

Ἡμεῖς ἐπευφημοῦμεν· ἡ ἀφοσίωσις ἐκείνη τοῦ ζῴου, ἡ ἀγάπη ἐκείνη πρὸς τὴν κυρίαν του εἶνέ τι ὑψηλόν, ὅπερ ὀλίγοι τῶν ἀνθρώπων αἰσθάνονται. Παρατηροῦμεν τὰς τρεῖς ἐκείνας ψυχὰς ὀρθίας ἐπὶ τοῦ λόφου μὲ τὸ παρὰ τοὺς πόδας των ὕδωρ, ὁμοίας πρὸς ἀγάλματα θαλασσίων θεοτήτων ἢ ναυαγοὺς διασωθέντας ἐκεῖ καὶ χαιρόμεθα νὰ τὰς ἴδωμεν λυτρωθείσας. Ἡ ποιμενὶς ἐθώπευε μετὰ στοργῆς τὴν κεφαλὴν τοῦ ζῴου, ὅπερ κάθυγρον, ὕδατος ἀποστάζον, ἐμάσα μὲ ὄρεξιν τὴν *καστανιόλαν*, ξηρὸν τεμάχιον κριθίνου ἄρτου, ὅπερ εὑρέθη εἰς τὸ *τράστον* τῆς κυρίας του· ὁ νεαρὸς βοσκὸς παρετήρει ἐναλλὰξ τὴν ἀδελφὴν καὶ τὸν ἵππον του μετὰ πατρικῆς στοργῆς καὶ ἐνίοτε ἠκολούθει ἀγωνιωδῶς τοῦ ὕδατος τὰς κυμάνσεις.

Μετ' ὀλίγον ὁ ἀὴρ ἤλλαξε, τὸ ὕδωρ ἐπολλαπλασιάσθη, ἡ *λαμπάδα* του μετέβαλε διεύθυνσιν, ἦλθε πρὸς τὰ πρόσω τοῦ λόφου· οἱ νέοι ὤφειλον νὰ διέλθουν αὐτήν· ὁ κίνδυνος γίνεται προφανέστερος.

Μεθ' ὅλας τὰς φωνὰς τῶν χωρικῶν ὅπως τοὺς ἀποστρέψουν, οἱ νέοι ἀφοῦ ἀνεπαύθη ἐπ' ὀλίγον ὁ ἵππος, ῥίπτονται πάλιν εἰς τὸ ὕδωρ. Τὸ ζῷον φέρει ἤδη διπλοῦν βάρος ἐπ' αὐτοῦ· βαίνει ἀργά, πολὺ ἀργά, ἡσύχως, ὡσεὶ ἀναζητοῦν διὰ τῶν ποδῶν τὸν τόπον ὅπου θὰ πατήσῃ· ἡ κεφαλή του μόνη ὑψοῦται ἄνωθεν τῶν ὑδάτων... ἀσθμαίνει ἰσχυρῶς, οἱ μυκτῆρές του αὐλακοῦσι τὸ ὕδωρ ὡς οἱ φυσητῆρες τὸ πῦρ· ὁ ὀφθαλμός του μαρμαίρει, ὡς ἐρυθρὰ ὑελίνη σφαῖρα.

— Βάστα καλά! βάστα μὴ σᾶς κόψῃ!. φωνάζουν οἱ χωρικοὶ παροτρύνοντες τοὺς ἀναβάτας νὰ κρατοῦν ἰσχυρῶς ἀλλήλους, ἵνα μὴ τοὺς παρασύρῃ τὸ ῥεῦμα.

Ὁ ἵππος φθὰς εἰς τὸ ῥεῦμα ὕψωσεν ἔτι περισσότερον τὴν κεφαλὴν προτάσσων, ὡς βράχος τὸ στῆθός του κατὰ τῆς ὁρμῆς καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτό. Ἀλλὰ τὸ ῥεῦμα πίπτει ἐπάνω του ὁρμητικόν, σύσσωμον ὡς μᾶζα χιόνος καὶ τὸν ἀπωθεῖ, τὸν παρασύρει... Ὁ ἵππος στρέφει μέτωπον πρὸς τὸ ῥεῦμα, θέλει νὰ σταθῇ, ἀλλ' οὐδὲν εὑρίσκει ὑπὸ τοὺς πόδας του· καταβάλλει ὅλας τὰς δυνάμεις καὶ τινάσσεται μακρὰν δι' ἑνὸς ἅλματος... Ἀλλὰ τὸ φορτίον του παρεσύρθη· τὸ βλέπει ἀπαγόμενον ὑπὸ τοῦ ῥεύματος καὶ ἐπανέρχεται πάλιν, ῥίπτεται μεθ' ὁρμῆς, ὡς δύτης ἵνα λάβῃ πολύτιμον ἀδάμαντα, συλλαμβάνει διὰ τῶν ὀδόντων ἀπὸ τῶν ἐνδυμάτων τὴν ποιμενίδα, κρατεῖ αὐτὴν ἄνω τῶν ὑδάτων καὶ διασχίζων, ὡς Γοργών, τὰ ὕδατα, ἐξέρχεται ἕως 100 βήματα μακρὰν ἡμῶν καὶ τὴν ἀποθέτει ἐπὶ τῆς χλόης, ἐνῷ ὁ ἀδελφός της σωθείς, ἀκολουθεῖ ὄπισθεν...

Ἐσπεύσαμεν ὅλοι πρὸς αὐτούς, αἱ γυναῖκες προθυμοποιοῦνται νὰ δώσουν ἐνδύματα εἰς τὸν ἀδελφὸν καὶ τὴν ἀδελφήν· οἱ ἄνδρες θωπεύουσι τὸν ἵππον καὶ τὸν ἐναγκαλίζονται, τὸν ἀσπάζονται χαίροντες.

Ἡ ἡμέρα ἔκλινε πρὸς τὸ τέρμα της· ἔπρεπε νὰ ἐκλέξω ποῦ θὰ ἔμενον τὴν νύκτα. Νὰ ἐπιστρέψω πάλιν εἰς Κυλλήνην καὶ νὰ ἀναμένω ἐκεῖ νὰ *σουρώσουν τὰ γερά* ἢ νὰ κατευθυνθῶ εἰς Βαρθολομιό; Προυτίμησα τὸ δεύτερον καὶ ἐξηκολούθησα κατευθυνόμενος πρὸς μεσημβρίαν. Ἔφθασα ἐπί τινος ὑψώματος ὅπου ἕτερος οἰκίσκος, ὅμοιος καθόλου μὲ τὸν ἔξω τῆς Κυλλήνης, ὑψοῦται ὡς φυλακεῖον στρατιωτῶν, φυλασσόντων εἰς τὰ μεθόρια τῶν δύο χωρίων, εἶτα ἠκολούθησα τὴν κατωφερῆ λεωφόρον, εἰς τὸ τέρμα τῆς ὁποίας ἔκειτο τὸ χωρίον. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῆς ὁδοῦ ἁπλοῦνται ἐκτεταμέναι σταφιδοφυτεῖαι, εἰς τὰς ὁποίας εἰργάζοντο Τσάκωνες χωρικοί. Συνήντησα πολλοὺς χωρικούς, πεζοὺς καὶ ἐφίππους, φέροντας ἐντὸς τῶν μαλλίνων *τράστων* των διαφόρους οἰκιακὰς προμηθείας. Ὅλοι μὲ παρετήρουν ἀπὸ μακράν, μὲ ἐχαιρέτιζον μειδιῶντες ὅτε ἐπλησίαζον καὶ ἐξηκολούθουν τὸν δρόμον των, συνεχίζοντες τὴν ὁμιλίαν των, περιστρεφομένην ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰ τοῦ ἐπαγγέλματός των. Ἐξ αὐτῶν ἔμαθον, ὅτι τὰ πρόβατα προσεβλήθησαν ἐφέτος ὑπὸ *εὐλογιᾶς*.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΑΝΔΡΕΑΣ Δ. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

ΔΟΞΑ ΚΑΙ ΕΡΩΣ

(Συνέχεια· ἴδε σελ. 44).

ΙΒ'

Ἄχ! μιὰ μητιά της νάβλεπα, μία φορὰ ἀκόμα!
καὶ νάκουα μία φωνὴ ἀπ' τὸ γλυκό της στόμα!

Τὴν ἐπιοῦσαν ὁ μεσημβρινὸς ἥλιος ἐξηκόντιζε τὰς φλογερὰς αὐτοῦ ἀκτῖνας ἐπὶ ἱππέως διαβαίνοντος τὸ μέρος ἐκεῖνο τῶν Σουαβικῶν Ἄλπεων, ὅπερ ἐκτείνεται πρὸς τὴν Φραγκωνίαν. Ἐφαίνετο νέος, ἰσχνὸς δὲ μᾶλλον ἢ ῥωμαλέος καὶ εὔτορνος καὶ ἵππευε πυρρότριχα ἵππον. Ἔφερε θώρακα, ξίφος καὶ ἐγχειρίδιον, τὰ ἄλλα δὲ μέρη τοῦ ὁπλισμοῦ του, ὡς τὸ πηλίκιόν του, τὰ περιβραχιόνιά του καὶ αἱ περισκελίδες του ἦσαν προσηρτημένα εἰς τὸ ἐφίππιόν του. Ὁ κυανόλευκος αὐτοῦ τελαμὼν ἠρτημένος ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ αὐτοῦ ὤμου ἐδήλου ὅτι ὁ νεανίας οὗτος ἀνῆκεν εἰς εὐγενῆ οἰκογένειαν, διότι τὸ διακριτικὸν τοῦτο γνώρισμα, ἦτο προνόμιον τότε τῆς ὑψηλῆς τάξεως. Ὅτε ἔφθασεν εἰς τὴν κορυφὴν ὄρους τινός, ὁπόθεν ἐξετυλίσσετο μαγευτικωτάτη τῆς κοιλάδος ἡ θέα, ἀνεκαίτισε τὸν ἀφρίζοντα ἵππον του καὶ ἀπήλαυσε τοῦ θεάματος, ὅπερ ἐξετείνετο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του. Ἐνώπιόν του ἔκειτο εὐρεῖα πεδιὰς περιστεφομένη ὑπὸ δασωδῶν ὀρέων καὶ ποτιζομένη ὑπὸ τῶν πρασίνων τοῦ Δουνάβεως ὑδάτων· πρὸς τὰ δεξιά του ὑψοῦντο αἱ κορυφαὶ τῶν Ἄλπεων τῆς Βυρτεμβέργης καὶ πρὸς τὰρι-στερὰ αὐτοῦ, μακρὰν εἰς τὸν ὁρίζοντα διεκρίνοντο αἱ ὀξεῖαι καὶ χιονοσκέπαστοι κορυφαὶ τῶν Τυρολικῶν Ἄλπεων. Ὁ οὐράνιος θόλος, χρώματος διαφανοῦς κυανοῦ, ἐξετείνετο ἄνωθεν τῆς σκηνῆς ταύτης, τὸ δὲ λαμπρὸν αὐτοῦ χρῶμα ἀπετέλει μοναδικὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ὑπομέλανα τείχη τῆς Οὔλμης, κειμένης εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους μετὰ τοῦ ὑπερμεγέθους κωδωνοστασίου τῆς μητροπόλεως αὐτῆς. Οἱ κώδωνες τῆς ἀρχαίας ἐκκλησίας ἤρχισαν τότε σημαίνοντες μεσημβρίαν. Ὁ ὑπόκωφος ἦχός των ἐξετείνετο κατὰ βραδείας καὶ ἠρέμους συμφωνίας ἐπὶ τῆς πόλεως καὶ τῆς εὐρείας πεδιάδος προσκρούων κατὰ τῶν ὀρέων καὶ ἀναπαλλόμενος ἐν τῷ κυανῷ αἰθέρι, ὡσεὶ ἤθελε μετὰ τῆς μελῳδικῆς συνοδείας αὐτῶν νὰ φέρῃ εἰς τὸν οὐρανὸν τὰς εὐχὰς τῶν θνητῶν.

«Τοιουτοτρόπως συνοδεύετε τὴν ἀναχώρησιν ἐκείνου, ὅστις ἀπέρχεται νῦν, ὅπως εἴχετε χαιρετίσει καὶ τὴν ἄφιξιν αὐτοῦ!» ἀνέκραξεν ὁ νεαρὸς ἱππεύς· μετὰ τῶν αὐτῶν ἤχων καὶ τῶν αὐτῶν ἁρμονικῶν συμφωνιῶν χαιρετίζετε καὶ τὸν ἐρχόμενον καὶ τὸν ἀπερχόμενον ἐντεῦθεν. Ὁποίαν διάφορον σημασίαν ἔδιδον εἰς τὰς χαλκοήχους φωνάς σας, ὅτε τὸ πρῶτον ἤκουσα αὐτάς! Τότε σᾶς ἐξελαμβανον ὡς ἠχὼ τῆς καρδίας μου, ὡς πρόσκλησιν πρὸς τὴν φιλτάτην μου καὶ τώρα ἀναχωροῦντα ἄνευ σκοποῦ καὶ χαρᾶς μοὶ πέμπετε τοὺς αὐτοὺς ἤχους καὶ πάλιν; Ἐπανηγυρίσατε τὴν γέννησιν τῶν χρυσῶν ὀνείρων μου· τώρα δὲ κηδεύετε αὐτὰ διὰ τῶν αὐτῶν ἤχων! Αὐτὴ εἶνε ἡ εἰκὼν τῆς ζωῆς!» Προσέθηκε μετὰ μελαγχολίας στρέφων τὸν ἵππον του, ἀφοῦ ἔρριψε παρατεταμένον βλέμμα ἀποχαιρετισμοῦ ἐπὶ τῆς κοιλάδος καὶ τῶν τειχῶν τῆς πόλεως. «Ἡ εἰκὼν τῆς ζωῆς! Ἠχοῦσι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον παρὰ τὸ λίκνον, ὡς καὶ παρὰ τὸ φέρετρον· καὶ οἱ κώδωνες τοῦ ἐκκλησιδίου τῶν πατέρων μου ἀντήχησαν τὴν ἡμέραν τῆς βαπτίσεώς μου, ὅπως θὰ ἠχήσωσι καὶ ὅταν θὰ καταβῇ εἰς εἰς τὸν τάφον ὁ τελευταῖος τῶν Στουρμφέδερ!»

Ἡ κλιτὺς τοῦ ὄρους καθίστατο ἀποτομωτέρα ἤδη, καὶ ὁ Γεώργιος, ὃν οἱ ἀναγνῶσται ἡμῶν πρὸ πολλοῦ ἀνεγνώρισαν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ νέου ἱππέως, ὡδήγησεν ἠρέμα τὸν ἵππον του διὰ τοῦ χαλινοῦ, ἀφειμένος συγχρόνως εἰς τὰς σκέψεις αὐτοῦ. Ἦτό ἡ ἄγουσα εἰς τὴν πατρίδα του ὁδός, αἱ δὲ συγκρίσεις, ἃς ἐποιεῖτο μετὰ τῆς ἐπιστροφῆς ταύτης τῆς εὐτυχοῦς ἀναχωρήσεώς του, οὐδόλως συνετέλουν ὅπως ἐκδιώξωσιν ἀπὸ τοῦ πνεύματός του τὰς ζοφερὰς αὐτοῦ ἰδέας. Τὰ συμβάντα τῆς προτεραίας, αἱ ἀλλεπάλληλοι ἰσχυρόταται συγκινήσεις, ἡ σύλληψίς του ἐν τέλει τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ ὁ χωρισμὸς αὐτοῦ ἀπὸ προσώπων ἀφωσιωμένων αὐτῷ, πάντα ταῦτα σφο-

δρόπατα εἶχον συνταράξει αὐτόν.

Μετὰ πόσης εἰλικρινείας καὶ ἀγαθότητος, ὁ φιλοξενήσας αὐτὸν Δίτριχ Κράφτ ἐλυπεῖτο βλέπων αὐτὸν ἀναχωροῦντα! Πῶς ὁ καλὸς οὗτος νέος ἔμεινεν ἀμετάβλητος ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν εὐμενείᾳ ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, καθ' ἣν εὐωχήθησαν ὁμοῦ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ δημαρχείου μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ὁ Γεώργιος ἦτο ἤδη ἐπὶ τοῦ ἐφιππίου! Πῶς δ' ἀντήμειψεν αὐτὸν ἐπὶ τῇ ἀγαθότητί του; Ἀπησχολημένος εἰς τὰ καθ' ἑαυτόν, ὀλίγον προσεῖχεν εἰς τὸν φιλοξενοῦντα αὐτόν· μόλις τὸν εἶχεν ἴδει. Πῶς ἐφέρθη καὶ πρὸς τὸν ἐξαίρετον Μπραϊτενσταϊν καὶ πρὸς τὸν Φρόνδσβεργ ὅστις μετεχειρίζετο αὐτὸν ἐνώπιον ὅλου τοῦ στρατοῦ, ὡς εὐνοούμενόν του! Δι' εὐγενῆ καρδίαν δὲν ὑπάρχει ὀδυνηροτέρα σκέψις ἢ νὰ ἐκληφθῇ τις ὡς ἀχάριστος ὑπ' ἐκείνων, τῶν ὁποίων τὴν ὑπόληψιν τὰ μέγιστα νὰ ἀπολαύῃ ἐπόθει.

Ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ζοφερῶν τούτων σκέψεων διατελῶν, εἶχε διανύσει ἱκανὸν ἐπὶ τοῦ ὅρους δρόμον. Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου καθίσταντο μᾶλλον καυστικαὶ καὶ αἱ ἀτραποὶ δυσβατώτεραι, ὥστε ἀπεφάσισε νὰ ἀναπαυθῇ ἐπί τινας στιγμάς, πρὸς χάριν καὶ τοῦ ἵππου του ὑπὸ τὴν σκιὰν δρυός τινος. Ἀφίππευσε λοιπόν· χαλαρώσας δὲ τὸν χαλινὸν τοῦ δυστυχοῦς ζώου ἀπέλυσεν αὐτό, ὅπως ἐντρυφήσῃ εἰς τὰ ἀτροφικὰ χόρτα, ἅτινα ηὔξανον ἐκεῖ πέριξ. Ἐξηπλώθη ἔπειτα ὑπὸ τὴν δρῦν· παρεδόθη δ' εὐχαρίστως εἰς τὸν ὕπνον, εἰς ὃν ἐκάλει τὸν κατάκοπον ἱππέα ἡ δροσερότης τῆς σκιᾶς. Ὁ φόβος ὅμως μὴ ἐν τοιαύτῃ παραχώδει ἐποχῇ καὶ εἰς θέσιν τοσοῦτον ἐγγὺς τοῦ θεάτρου τοῦ πολέμου, ἁρπάσωσι τὸν ἵππον ἢ τὰ ὅπλα αὐτοῦ, συνεκράτησεν αὐτὸν ἐγρηγορότα ἐπ' ὀλίγον, μέχρις ὅτου περιέπεσεν εἰς τὴν ναρκωτικὴν ἐκείνην κατάστασιν, καθ' ἣν ἡ ψυχὴ μεταξὺ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως, παλαίει εἰς μάτην κατὰ τοῦ σώματος, ὅπερ ἐπιτακτικῶς διεκδικεῖ τὰ δικαιώματά του.

Εἶχεν ἤδη ἐπὶ μίαν ὥραν γλυκύτατα κοιμηθῆ, ὅτε χρεμετισμὸς ἵππου ἀφύπνισεν αὐτὸν βιαίως. Ἐστράφη, εἶδε δὲ ἄνθρωπόν τινα στρέφοντα αὐτῷ τὰ νῶτα καὶ περιποιούμενον τὸν ἵππον του. Ἡ πρώτη σκέψις του ἦτο, ὅτι ἐπωφελούμενος ἐκ τῆς ἀμελείας του ἤθελεν ὁ ἄνθρωπος οὗτος ν' ἁρπάσῃ τὸν ἵππον. Ἠγέρθη λοιπὸν μεθ' ὁρμῆς, ἀνέσυρε τὸ ξίφος του καὶ διὰ δύο ἁλμάτων εὑρέθη παραπλεύρως τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

— Στάσου! τί κάμνεις αὐτοῦ; ἀνέκραξε ἐπιθέτων βαρεῖαν τὴν χεῖρά του ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ ξένου.

— Μὲ ἀπεπέμψατε λοιπὸν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας σας, εὐπατρίδη μου; ἀπήντησεν οὗτος στραφεὶς πρὸς τὸν ἥρωά μας.

— Ἐκ τοῦ πονηροῦ καὶ θρασέος βλέμματός καὶ τοῦ μειδιῶντος στόματός του ὁ Γεώργιος ἀνεγνώρισεν ἀμέσως τὸν ἀγγελιαφόρον τῆς Μαρίας.

Δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀποφασίσει, ποίαν διαγωγὴν ἔπρεπε νὰ δείξῃ πρὸς αὐτόν, διότι ἡ προειδοποίησις τοῦ Φρόνδσβεργ καθίστα μὲν αὐτὸν ὕποπτον, ἀλλ' ἡ ἐμπιστοσύνη τῆς Μαρίας συνηγόρει ὑπὲρ αὐτοῦ, ὅτε ὁ χωρικὸς ἐπέδειξεν αὐτῷ δέσμην χόρτου· «Ἐσκέφθην, εἶπεν, ὅτι δὲν θὰ εἴχατε παραλάβει φορβὴν διὰ τὸν ἵππον σας καὶ ὅτι ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὰ ὄρη τὰ χόρτα δὲν εἶνε τόσον ἄφθονα καὶ ἕνεκα τούτου ἔφερα εἰς τὸν ἵππον σας τὸ ὀλίγον αὐτὸ χόρτον. Φαίνεται δὲ ὅτι τῷ ἤρεσε πολύ.».

Οὕτως ὡμίλησεν ὁ χωρικὸς ἐξακολουθῶν ἡσύχως νὰ δίδῃ φορβὴν εἰς τὸ ἵππον.

«Καὶ πόθεν ἔρχεσαι λοιπόν; ἠρώτησεν ὁ Γεώργιος, ἀφοῦ συνῆλθεν ἐκ τῆς πρώτης ἐκπλήξεως.

— Ἀ! ἀπήλθετε τόσον ταχέως ἐκ τῆς Οὔλμης, ὥστε δὲν ἠδυνήθην νὰ σᾶς ἀκολουθήσω ἀμέσως, ἀπήντησεν ὁ χωρικός.

— Μὴ ψεύδεσαι! διότι ἄλλως δὲν θὰ σὲ πιστεύω εἰς τὸ ἑξῆς πλέον. Τώρα δὲν ἔρχεσαι ἐκ τῆς πόλεως.

— Ἔ! λοιπὸν δὲν πιστεύω, ὅτι θὰ μ' ἐπιπλήξητε, διότι ἀνεχώρησα ὀλίγον ἐνωρίτερα ὑμῶν, εἶπε στρεφόμενος ὁ χωρικός.

Δὲν διέλαθεν ὅμως τὸν Γεώργιον, ὅτι μειδιαμά τι εἰρωνικὸν διεχύθη ἐπὶ τοῦ προσώπου του.

— Ἄφησε τώρα τὸν ἵππον μου, ἔκραξεν ὁ Γεώργιος ἀνυπομονῶν καὶ ἔλα μαζύ μου ἐκεῖ εἰς τὴν σκιάν. Κάθησε ἐκεῖ καὶ εἰπέ μοι, ἄνευ περιστροφῶν ὅμως. Διατί κατέλιπες χθὲς τόσον αἰφνιδίως τὴν πόλιν;

— Εἰς τοῦτο δὲν πταίουν οἱ κάτοικοι τῆς Οὔλμης, ὑπέλαβεν ὁ χωρικός. Ἤθελα νὰ μείνω περισσότερον πλησίον των καὶ νὰ μοῦ προσφέρουν μάλιστα καὶ τροφὴν καὶ κατοικίαν.

— Μάλιστα! ἤθελαν νὰ σὲ χώσουν εἰς τὴν βαθυτέραν φυλακήν, ὅπου οὔτε ὁ ἥλιος οὔτε ἡ σελήνη φέγγει καὶ ὅπου εἶνε ἡ θέσις τῶν κατασκόπων.

— Μὲ συμπάθειο, εὐπατρίδη μου, ὑπέλαβεν ὁ χωρικός· τότε θὰ εὑρισκόμην δύο ἢ τρία πατώματα κάτωθεν τῆς κατοικίας ὑμῶν.

— Ἄθλιε! ἀνέκραξεν ὁ Γεώργιος, ἐρυθριάσας ἐξ ὀργῆς. Θέλεις νὰ θέσῃς εἰς τὴν αὐτὴν μοῖραν τὸ ὄνομα τοῦ πατρός μου μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ μουσικοῦ τοῦ Χάρδτ;

— Τί λέγετ' αὐτοῦ, ἀνέκραξε καὶ οὗτος μετ' ἀγρίας ἐκφράσεως. Τί ὄνομα προφέρετε; Γνωρίζετε τὸν μουσικὸν τοῦ Χάρδτ;

Λέγων δὲ τὰς λέξεις ταύτας ἐδράξατο, ἀκουσίως ἴσως, διὰ τῆς νευρώδους αὐτοῦ χειρὸς τὸν πέλεκύν του. Αἱ δυναταὶ αὐτοῦ ὠμοπλάται καὶ τὸ εὐρὺ στῆθός του ἔδιδον αὐτῷ παρὰ τὸ βραχὺ ἀνάστημά του, ὄψιν οὐχὶ εὐκαταφρονήτου μαχητοῦ. Ὁ ἄγριος δὲ τρόπος, δι' οὗ περιέστρεφε τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ τὸ σφιγκτὰ συνεσταλμένον σῶμά του θὰ ἐφόβιζεν ἴσως πολλούς.

Ὁ Γεώργιος ὅμως ἠγέρθη θαρραλέως, ἔρριψεν ὀπίσω τὴν μακρὰν αὐτοῦ κόμην, τὸ δὲ πλῆρες ἐγωϊσμοῦ καὶ ὑπερηφανείας βλέμμά του ἀντίκρυσε τὸ ζοφερὸν ὄμμα τοῦ χωρικοῦ. Ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς λαβῆς τοῦ ξίφους του καὶ δι' ὕφους ἡσύχου καὶ σταθεροῦ εἶπε: Εἶσαι ἐκεῖνος, ὃν ὠνόμασα· εἶσαι στασιάρχης καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀχρείων ἐκείνων ἀνταρτῶν. Ἀπελθε ταχέως, διότι ἄλλως θὰ σοῦ δείξω πῶς φέρονται οἱ τοιοῦτοι παληόσκυλα!»

Ὁ χωρικὸς ἐφάνη παλαιῶν κατὰ τῆς ὀργῆς του, ἐβύθισεν εἶτα δι' ἰσχυροῦ κτυπήματος τὸν πέλεκυν εἰς τὸν κορμὸν τῆς δρυὸς καὶ ἔμεινεν ἄοπλος πρὸ τοῦ ἐξωργισμένου νεανίου.

— Ἐπιτρέψατε, εἶπε, νὰ σᾶς συμβουλεύσω δι' ἄλλην φοράν, νὰ μὴ ἀφίνετε τοιουτοτρόπως τὸν ἀντίπαλόν σας καὶ ἂν ἀκόμη μεταξὺ ὑμῶν καὶ τοῦ ἵππου σας δὲν ἤθελεν εἶναι ἢ ἁπλοῦς τις χωρικὸς ὡς ἐγώ. Διότι, ἂν ἤθελον νὰ ὑπακούσω εἰς τὴν διαταγήν σας, ὅπως ἀπέλθω ὡς τάχιστα, οὐτος θὰ μοὶ ἐχρησίμευε καλλιστα.»

Ἓν βλέμμα ῥιφθὲν πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἔπεισε τὸν Γεώργιον, ὅτι εἶχε δίκαιον, ὁ χωρικός. Ἐρυθριῶν δ' ἐπὶ τῇ ἀπρονοησίᾳ ταύτῃ, ἥτις ἐδείκνυε πόσην ὀλίγην εἶχεν εἰσέτι πεῖραν τοῦ πολέμου, ἀπέσυρε τὴν χεῖρα ἀπὸ τῆς λαβῆς τοῦ ξίφους του καὶ χωρὶς οὐδὲ λέξιν νὰ εἴπῃ ἐκάθησε χαμαί. Ὁ χωρικὸς ἐμιμήθη αὐτόν, εὑρισκόμενος ὅμως πάντοτε εἰς ἀπόστασιν ἀρκετὴν καὶ εἶπεν·

— Ἔχετε μέγα δίκαιον, κύριε Στουρμφέδερ, νὰ εἶσθε ἐναντίον μου δυσηρεστημένος. Ἀλλ' ἐὰν ἐγινώσκετε πόσον τὸ ὄνομα αὐτὸ μὲ πειράζει, θὰ' μὲ συνεχωρεῖτε ἴσως διὰ τὴν παραφορὰν μου. Μάλιστα! Εἶμαι ἐγὼ ὁ καλούμενος οὕτως· ἀλλ' ἀπεχθάνομαι τὸ ὄνομα αὐτό. Οἱ φίλοι μου μὲ καλοῦσιν Ἰωάννην, ἀλλ' οἱ ἐχθροί μου κατὰ προτίμησιν μεταχειρίζονται τὸ ἄλλο ὄνομα, διότι τὸ μισῶ.

— Διατί σοὶ ἐδόθη τὸ ἀτυχὲς αὐτὸ ὄνομα; ἠρώτησεν ὁ Γεώργιος. Διατὶ σὲ ὀνομάζουσιν οὕτως; Διατί δὲ δὲν δέχεσαι νὰ σὲ καλῶσι τοιουτοτρόπως;

— Διατὶ μὲ ὀνομάζουσιν οὕτω; ἀπήντησεν ὁ χωρικός. Κατάγομαι ἐξ ἑνὸς χωρίου ὅπου κεῖται ἐν τῇ πεδιάδι οὐχὶ μακρὰν τῆς Νούρτιγκεν, καλουμένου Χάρδτ. Κάμνω δὲ τὸν μουσικόν, παίζω εἰς τὰς ἀγορὰς καὶ τὰς πανηγύρεις διὰ νὰ χορεύωσιν οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι. Ἕνεκα τούτου μὲ ἀποκαλοῦσι *παιχνιδιάτορα* τοῦ Χάρδτ. Ἀλλὰ τὸ ὄνομα αὐτὸ ἐρρυπάνθη δι' αἵματος καὶ ἐγκλημάτων εἰς ἄλλην δυστυχῆ ἐποχήν. Ἕνεκα τούτου ἀφῆκα αὐτὸ καὶ δὲν δύναμαι νὰ τὸ ὑποφέρω πλέον.

Ὁ Γεώργιος προσήλωσεν ἐπ' αὐτοῦ τὰ βλέμματά του καὶ εἶπε·

«Γνωρίζω καλῶς, ποίαν δυστυχῆ ὑπαινίσσεσαι ἐποχήν. Ὅταν σεῖς οἱ χωρικοὶ ἐξηγέρθητε κατὰ τοῦ δουκός σας, σὺ ἐδείχθης χειρότερος τῶν ἄλλων.

— Ἦτο ἡ εἱμαρμένη ἑνὸς δυστυχοῦς, ὑπέλαβεν ὁ χωρικός, νεύων χαμαὶ καὶ σκυθρωπός. Ἀλλὰ μὴ νομίσητε, ὅτι εἶμαι πάντοτε ὁ ἴδιος. Ὁ παντοδύναμος μ' ἔσωσε, μετέβαλε τὰς ἰδέας μου καὶ σήμερον δύναμαι νὰ εἴπω, ὅτι εἶμαι ἔντιμος ἄνθρωπος.

— Ἀ! διηγήθητέ μοι τὰς λεπτομερείας τῆς ἀνταρσίας ἐκείνης. Πῶς ἐσώθης; Πῶς δὲ συνέβη νὰ ὑπηρετῆς τώρα τὸν δοῦκα;

[Ἕπεται συνέχεια]

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑΙ ΛΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

(Συνέχεια· ἴδε σελ. 47)

Οἱ ὑπὸ τῶν γλωσσολόγων διά τινων ἀναλογιῶν ἐξευρισκόμενοι φθογγικοὶ νόμοι οὐδέποτε δύνανται νὰ ἔχωσι γενικὸν κῦρος· πρὸ πάντων δὲ προκειμένου περὶ μεταμορφώσεως λέξεων ἐκ μιᾶς γλώσσης ἐν ἑτέρᾳ παράγουσιν εἰς πλάνας· τὸ κύριον ἐν τῇ ἐρεύνῃ τοιούτων λέξεων εἶναι ἡ γνῶσις, ἡ ὅσον ἔνεστι τελεία τοῦ ὑλικοῦ τῶν γλωσσῶν τούτων θησαυροῦ. Τὸ τοιοῦτον δὲ ἰσχύει μάλιστα πάντων ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς διαλέκτοις τῆς Καππαδοκίας, ὧν ἑκάστη κατὰ τοὺς φθογγικοὺς νόμους δύναται νὰ ἔχῃ ἰδίαν γραμματικήν. Ἐντεῦθεν ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τῶν ἐν ἑκάστῃ διαλέκτῳ εὑρισκομένων λέξεων πολλῷ πλέον σφάλλεται τις ἀκολουθῶν φθογγικοὺς νόμους ἢ ἐν ἑκάστῃ τούτων ἴδιον τρόπον ἐτυμολογίας καὶ ἑρμηνείας ἐξευρίσκων. Τὴν λέξιν λ. χ. *χτὲρ* ἢ *τὲρ*=λίθος, οὐδέποτε οὐδαμῶς ἤθελέ τις ἑρμηνεύσει ἢ ἐτυμολογήσει ὀρθῶς δι' ἐξευρέσεως φθογγικῶν νόμων αὐτῶν τούτων τῶν Καππαδοκικῶν διαλέκτων, ἂν μὴ ἐκ τῶν προτέρων εἴκαζεν ὅτι αὕτη δύναται νὰ ἦναι παραφορὰ τοῦ *λίθος* καὶ ἐντεῦθεν παρηκολούθει τὰς διαφόρους παραμορφώσεις τῆς λέξεως (λιθάρι, λιθέρι, λιθέρ, λιτέρ, τὲρ, χτέρ). Ἐν διαλέκτοις οὕτω πολὺ μετὰ διαφόρων ξένων στοιχείων συμπεφυρμένας τὸ λεξικὸν ἀναγκαίως προηγεῖται τῆς Γραμματικῆς, καὶ ἡ ἐτυμολογία τῆς φθογγολογίας, ἐτυμολογία δηλονότι ἁπλῶς προπαρασκευαστική, ἢ ἐκ τῶν προτέρων παραβολὴ τῶν ἐξεταζομένων λέξεων πρὸς τὰς λέξεις πασῶν τῶν γλωσσῶν ἐκείνων, ἐξ ὧν διάφορα στοιχεῖα εἰσήχθησαν εἰς τὴν Καππαδοκικὴν γλῶσσαν· τὴν πρώτην ταύτην ἐργασίαν πρέπει ν' ἀκολουθῇ βεβαίως ἡ ἐξέτασις: κατὰ πόσον οἱ φθογγικοὶ νόμοι τῶν γλωσσῶν τούτων ἐπιτρέπουσι τὴν τοιάνδε ἢ τοιάνδε μεταμόρφωσιν οἱασδήποτε λέξεως· ἀλλ' οἱ νόμοι οὗτοι ἢ μᾶλλον ἡ ἐξέτασις τῶν νόμων τούτων πρέπει νὰ ἦναι ἁπλῶς βοηθητική, διότι, ὡς εἴδομεν, πολλαὶ λέξεις ἐν τῇ παραφθορᾷ καὶ μεταμορφώσει αὐτῶν ἔχουσιν ἰδίαν ἱστορίαν. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ τῶν φθογγικῶν νόμων γνῶσις καὶ ἀκριβὴς ἐφαρμογὴ ἐνίοτε, ἀλλὰ λίαν σπανίως, εἰς θαυμάσια ἄγει συμπεράσματα. Τίς λ. χ. ἤθελε πιστεύσει ὅτι ἡ ἐν τῇ Τουρκικῇ γλώσσῃ εὑρισκομένη λέξις χερ=πᾶς (προφ. her ὡς τὸ Γερμ. her) εἶναι συγγενὴς πρὸς τὴν Ἑλλην. ὅλος!! Καὶ εἰς τοιοῦτον συμπέρασμα εὐλογώτατον καὶ πιθανώτατον καταντᾷ ἡ γλωσσολογικὴ ἔρευνα. Καὶ ἰδοὺ πῶς: Ἡ λέξις αὕτη εἰσήχθη εἰς τὴν Τουρκικὴν ἐκ τῆς Νεοπερσικῆς. Ἡ ἑλλην. *ὅλος* πιθανώτατα εἶναι ὁμόρριζος πρὸς τὸ λατ. *salvus, salus* (ἑλλην. ὅλβος;) Ἡ λατ. λ. *salvus*=σῶς, ἀκέραιος, ὅλος, ἁπλούστατα συγγενεύει πρὸς τὸ Σανσκριτ. *salva*=πᾶς (sarvatas=πανταχοῦ. Πρβλ. τὰ λατ. *servare, conservare*(.

Τὸ Σανσκριτ. *Sarva* ἄγει ἡμᾶς ἁπλούστατα εἰς τὸ Βακτρικὸν *harva* ἢ *haurva*=ὅλος, ἐξ οὗ παρήχθη τὸ ἀφῃρημ. *Harvatat* ἢ *Haurvatat*=ὁλότης. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἐν Ζενταβέστᾳ δίδεται εἰς ἕνα τῶν ἑξ θεῶν ἢ δαιμόνων τῶν περιστοιχούντων τὸν θρόνον τοῦ Ahuramarda· εἶναι δὲ ἡ ἀθάνατος θεότης τῆς γονιμοποιοῦ δυνάμεως τοῦ ὕδατος. Ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς θεότητος ταύτης εὐλογώτατα ἐτυμολογεῖται τὸ ὄνομα τοῦ Καππαδοκικοῦ μηνὸς *Ἀραιότατα* (ἴδ. Καππαδοκικά, σελ. 104)· ἀντιστοιχεῖ δὲ ὁ Καππαδοκικὸς οὗτος μὴν πρὸς τὸν Νεοπερσικὸν μῆνα. Χορτὰτ ἢ μᾶλλον Hordat ὅπως προφέρεται ἡ λ. παρὰ τοῖς Πέρσαις. Τὸ Hordat ὅπως καὶ τὸ Καππαδ. Ἀραιότατα παρήχθη ἐκ τοῦ Harvatat, ἐν ᾧ τὸ rat εἶναι κατάληξ. τοῦ ἀφῃρημένου τύπου ἐκ τοῦ ἐπιθ. *harva*. Τὸ harva δὲ τοῦτο τὸ Βακτρικὸν ἐν τῇ Νεοπερσικῇ μετέπεσεν εἰς *her*, εἰσαχθὲν δὲ ἐκ τῆς Νεοπερσικῆς εἰς τὴν Τουρκικὴν ἐσχημάτισε συνθέτους Τουρκικὰς λ. *herkim*=ὁστισδήποτε, ὅστις, herkes=ἕκαστος.

Οὕτω λοιπὸν τὸ Τουρκ. her ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν πρὸς τὸ ἑλλ. ὅλον. Βεβαίως ἐν ὅλῃ ταύτῃ τῇ μακρᾷ πορείᾳ τῇ ἐτυμολογικῇ οἱ φθογγικοὶ νόμοι εἰσὶν ἀρκούντως βοηθητικοί, ἀλλ' ἡ βοήθεια αὕτη εἶναι ἐλαχίστη ἄνευ τῆς γνώσεως τοῦ ὑλικοῦ τῶν γλωσσῶν καὶ τῆς ἱστορίας τῶν λέξεων. Εἰς τί ἤθελεν ὠφελήσει ἡμᾶς ἐνταῦθα ἡ ἁπλῆ γνῶσις τῶν φθογγικῶν νόμων, καθ' οὓς τὸ λ ἀνταλλάσσεται πρὸς τὸ ρ καὶ ὅτι τὸ Σανσκρ. *s* ἐν τῇ Βακτρικῇ (ἐν ἀρχῇ μάλιστα λέξεως) ἄνευ τῆς γνώσεως τῶν λ: sarva, harva, Haurvatat, Ἀραιότατα, Χορτάτ, καὶ τῆς ἱστορίας τῆς μυθολογικῆς μάλιστα. Τί ἁπλούστερον ἤθελε φαίνεσθαι ἢ τὸ δι' ἐξευρέσεως φθογγικῶν νόμων παράγειν τὴν λ. *δράμι, φυσικώτατα καὶ λογικώτατα* ἐκ τοῦ *δραχμὴ* ἥτις λ. ἐσήμαινε καὶ νόμισμα καὶ βάρος. Καὶ ὅμως ὁποίας πλάνας κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν δὲν ἐποίησεν ἡ Ἑλληνικὴ λ. ἵνα καταντήσῃ εἰς τὸ Νεοελλην. *δράμι*; ἔπρεπεν ἡ λ. δραχμὴ νὰ μεταβῇ κατὰ τοὺς Μακεδονικοὺς χρόνους εἰς τὴν *Ἀραβίαν* (dirhem) ὡς ὄνομα νομίσματος καὶ βάρους, ἐκεῖθεν διὰ τοῦ Μωαμεθανισμοῦ εἰς τὴν Περσίαν, ἐντεῦθεν διὰ τῶν Σελσούκων Τούρκων, εἶτα δὲ διὰ τῶν Ὀσμάνων ὡς μονάδος βάρους ὄνομα (direm=δράμι) εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς τόπους. Ταῦτα λέγομεν ἵνα ἁπλῶς νοήσῃ ὁ ἀναγνώστης πόσον τὸ ἡμέτερον ἔργον διέφερε τῆς συνήθους γλωσσολογικῆς ἐρεύνης καὶ πόσον ἡ μέθοδος ἔπρεπε νὰ ἦναι οὐχὶ τεχνητή, ἀλλὰ *φυσική* καὶ λογικὴ ἐν εὐρυτάτῳ χώρῳ ἀσκουμένη, τοῦτο δὲ ἐπιβάλλει ἡμῖν αὐτὴ ἡ φύσις τοῦ ἡμετέρου ἔργου. Δὲν πρόκειται νὰ ἐρευνήσωμεν μόνον συγγένειαν γλωσσολογικήν, ἤτοι συγγένειαν μεταξὺ γλωσσῶν ἀνηκουσῶν εἰς μίαν γλωσσολογικὴν οἰκογένειαν, ἀλλὰ καὶ συγγένειαν ἱστορικήν, συγγένειαν, οὕτως εἰπεῖν, ἐξ ἀγχιστείας, προελθοῦσαν διὰ τῶν ἱστορικῶν σχέσεων μεταξὺ διαφόρων διαφόρου καταγωγῆς λέξεων. Καὶ ἐγένετο ἤδη μακρὸς λόγος ἐν τῇ εἰσαγωγῇ περὶ τῆς μεθόδου, ἧς ἐποιησάμεθα χρῆσιν ἐν τῇ παραβολῇ τῶν Καππαδοκικῶν λέξεων πρός τε τὴν ἑλληνικὴν καὶ πρὸς τὰς ἄλλας εἴτε ἱστορικῶς εἴτε γλωσσικῶς συγγενεῖς τῇ ἀρχαίᾳ Καππαδοκικῇ γλώσσας. Βεβαίως ἐπειδὴ αἱ Καππαδοκικαὶ διάλεκτοί εἰσι κατ' οὐσίαν Ἑλληνικαί, σπουδαιότατον στοιχεῖον πρὸς τὴν ἔρευναν καὶ γλωσσολογικὴν ἐπεργασίαν αὐτῶν εἶναι ἡ ὅσον ἔνεστιν ἀκριβεστάτη γνῶσις τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καθ' ὅλας τὰς φάσεις καὶ περιόδους τῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς καὶ ἡ συστηματικὴ σπουδὴ καὶ μελέτη περὶ τὰς διαλεκτικὰς αὐτῆς διαφορὰς καθ' ὅλας τὰς περιόδους τῆς ἱστορίας αὐτῆς καὶ ὑπ' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἔποψιν σπουδαίαν ἀποδίδομεν σημασίαν εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ κ. Χατζιδάκη, ὡς ἐμπειροτάτου περὶ τὰς τοιαύτας γνώσεις, περὶ τὸ ἔτυμον λέξεών τινων τῆς ἡμετέρας συλλογῆς ποιούμενοι καὶ ἡμεῖς τὰς ἡμετέρας αὐτῶν παρατηρήσεις περὶ τῶν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ κ. Χατζιδάκη ἐξεταζομένων σημείων τοῦ ἡμετέρου βιβλίου.

Καὶ δή, προκειμένου περὶ τοῦ ἐτύμου τῆς λ. *μαρούκια*=σιαγόνες, παρατηροῦμεν ὅτι περιττὸν ἦτο ὁ κ. Χατζιδάκης νὰ μᾶς ὑπομνήσῃ τὸ Κυπριακὸν *μαρουτσιοῦμαι* καὶ τὸ Ποντικὸν *μαρουκοῦμαι*, διότι ἀμφότεροι οὗτοι οἱ τύποι εὑρίσκονται ἐν τῇ Φαρασιωτικῇ (μαρουκῶμαι καὶ μαρουτζιοῦμαι)· ἀλλ' ἡ λ. *μαρούκια* εὕρηται ἀκριβῶς οὐχὶ ἐν τῇ Φαρασιωτικῇ, ἀλλ' ἐν διαλέκτοις, ἐν αἷς δὲν εὑρίσκονται αἱ λ. *μαρουκῶμαι* καὶ μαρουτσιοῦμαι, διὰ τοῦτο προτιμῶμεν πάντοτε τὸ ἔτυμον τὸ ἐκ τοῦ Ἀρμενικοῦ morouk=γενεὰς καὶ mirk=καρπός.

(Ἕπεται συνέχεια).

Π. Κ. ΚΑΡΟΛΙΔΗΣ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Ἀναδιφῶντες διάφορα φιλολογικὰ περιοδικὰ δημοσιεύματα, τὰ ἑξῆς ἠδυνήθημεν νὰ εὕρωμεν ἄξια ἀναγραφῆς, ἀφοῦ ὡς ἐκ τῆς πληθύος τῶν ἐν τῇ «Ἑβδομάδι» διατριβῶν, ἀναγκαζόμεθα καὶ αὖθις ν' ἀναβάλωμεν τὰ περὶ τῆς ἐγχωρίου βιβλιογραφίας.

*

Τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ πρίγκιπος Βισμαρκ ἱδρύεται ἐν Βερολίνῳ *Ἀνατολικὴ Ἀκαδημία*, ὁμοία πρὸς τὴν ἐν Παρισίοις *Σχολὴν τῶν ζωσῶν Ἀνατολικῶν γλωσσῶν* καὶ τὸ *Ἀνατολικὸν Ἰνστιτοῦτον τῆς Βιέννης*, ἱεραρχικῶς δὲ θὰ ἐξαρτᾶται ὑπὸ

τοῦ Πανεπιστημίου. Πρὸς ἵδρυσιν ταύτης ζητηθήσεται εἰδικὴ πίστωσις ἐκ τῆς Πρωσσικῆς Βουλῆς.

— Ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας καὶ Νορβηγίας Ὀσκὰρ ἔλαβε κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν γενεθλίων τοῦ παρὰ τῶν τριῶν υἱῶν του Ὀσκάρ, Καρόλου καὶ Εὐγενίου βιβλίον ἐπιγραφόμενον Vara Minnen (αἱ ἡμέτεραι ἀναμνήσεις) ἐν ᾧ περιγράφονται τὰ ταξείδια αὐτῶν εἰς χώρας μὴ Εὐρωπαϊκάς. Ὁ πρίγκιψ *Εὐγένιος* ἀφηγεῖται τὰ τῆς ὑποδοχῆς, ἧς ἔτυχε παρὰ τῶν Δρούσων, ὁ πρίγκηψ *Ὀσκὰρ* περιγράφει τὸ ἡφαιστειῶδες Kilnaoa, τὴν διαμονήν του ἐν ταῖς νήσοις Φιλιππίναις καὶ τὸ ταξείδιόν του εἰς τὰ Ἰμαλάϊα καὶ ὁ πρίγκιψ *Κάρολος* προσέθηκεν *Ἡμέρας τινὰς ἐν Ἱερουσαλὴμ, τὴν Ὑδιραβάδ, μίαν ἐπίσκεψιν εἰς Βενάρες*, μίαν πρωϊὰν παρὰ τῷ Γάγγῃ κτλ. Τὸ βιβλίον τοῦτο πλήρες εἰκονογραφιῶν, εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τὸν βασιλέα καὶ τὴν βασίλισσαν, ἐτυπώθη δὲ ἐν ὀλίγοις ἀντιτύποις καὶ διενεμήθη εἰς μόνους τοὺς αὐλικοὺς τῆς Σουηδίας καὶ ὀλίγους εὐνοουμένους.

— A travers l'Asie centrale (Διὰ τῆς κεντρικῆς Ἀσίας). Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ὁ Ἕλληνος Moser ἐτύπωσε τὴν περιγραφὴν τοῦ ταξειδίου του, ὅπερ τοσοῦτον εὐτυχῶς καὶ εὐτόλμως ἐξετέλεσε ἐντὸς ἐννέα μηνῶν, ἀπὸ τοῦ (Σεπτεμβρίου τοῦ 1883 μέχρι τοῦ Μαΐου 1884) διὰ μέσου τοῦ Ρωσσικοῦ Τουρκεστάν, τῆς Βουχάρας, τῆς Χίβας, τῶν Τουρκομάνων καὶ τῆς Περσίας. Μετὰ πολλῆς δὲ εὐτραπελίας καὶ χάριτος παριστᾷ τὰς ἀνυπερβλήτους δυσχερείας καὶ τοὺς ὑπερβολικοὺς κόπους, οὓς ἐκοπίασεν ὅπως διέλθῃ τοὺς βηθέντας τόπους. Ὁ ἐνθουσιασμὸς δέ, μεθ' οὗ περιγράφει τοὺς ἀνὰ πᾶν βῆμα παρουσιαζομένους αὐτῷ κινδύνους, ἐμπνέει τῷ ἀναγνώστῃ τὴν ἐξερεύνησιν τοῦ ἀγνώστου.

— Ὁ *Σλαυϊκὸς κόσμος* (Le monde slave) ὑπὸ *Ρίττεχ*. Ἡ μελέτη αὕτη συγκείται ἐκ τριῶν μερῶν· ἐν τῷ α' περιγράφεται ἡ σημερινὴ κατάστασις τῶν Σλάβων, ἐν τῷ β' ἡ πρὸ χιλίων ἐτῶν κατάστασις αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ γ' ὑπάρχει σειρὰ μονογραφιῶν ἀφιερωμένων εἰς τὴν ἀρχαίαν πίστιν αὐτῶν, τὴν ἐκ τῶν Ἰνδιῶν μετάνασταυσιν κτλ. Λεξιλόγιον δὲ γεωγραφικὸν καὶ μέγας ἀριθμὸς χαρτῶν συμπληροῦσι τὸ ἐν λόγῳ σύγγραμμα.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΝΕΥ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Ῥωσσικὸς καὶ Ἀγγλικὸς στρατός. — Κατὰ τὸν Αὐστριακὸν στρατηγὸν Haymerle, ἐκδόντα πρό τινος ὑπὸ τὸν τίτλον Ultima Thale μελέτην τινὰ περὶ τῆς στάσεως τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Ῥωσσίας ἐν τῇ Κεντρικῇ Ἀσίᾳ καὶ τῶν δυνατῶν λύσεων τοῦ τοιούτου ζητήματος, ἡ μὲν Ῥωσσία δύναται νὰ παρατάξῃ ἐν ὥρᾳ πολέμου 1,142,500 πεζικοῦ, 143,000 ἱππέων, καὶ 3,000 πυροβολητῶν, ἡ δὲ Ἀγγλία ἔχει στρατὸν 103,000 ὁπλιτῶν, 148,000 ἐθνοφρουρῶν καὶ 240,000 ἐθελοντῶν. Τούτοις προσθετέον καὶ τὸν Ἀγγλοϊνδικὸν στρατὸν συγκειμένον ἐξ 98,000 ὁπλιτῶν καὶ 17,000 ἱππέων. Πρὸς τούτοις δὲ ἡ Ἀγγλία δύναται νὰ καλέσῃ εἰς βοήθειαν καὶ ἑτέρας 300,000 στρατιωτῶν, οὓς οἱ ὑποτελεῖς τῇ Ἰνδίᾳ ἡγεμόνες εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἐξαποστείλωσιν ἐν καιρῷ εἰς ἐπικουρίαν τῆς Ἰνδίας.

Νέος φόβος καταστροφῆς τῆς γῆς. — Ὁ ἐκ Πετρουπόλεως διδάκτωρ Kleiber ὑπελόγισεν ὅτι καθ' ὥραν πίπτουσιν ἐπὶ τῆς ὑδρογείου σφαίρας 4,950 [illegible] κόνεως, ἥτις ἐπορεύετο ἐτήσιον σύνολον 11,435 τόννων, ἀναλογοῦσι δὲ ἐφ' ἑκάστου τετραγωνικοῦ μέτρου τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, δύο ὀγγίαι κόνεως. Ἐὰν ἡ διαβεβαίωσις τοῦ κ. Kleiber ἦναι ἀκριβής, ὀφείλετις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ἡ συνεχὴς αὕτη ἐπισώρευσις τῆς κόνεως αὐξάνει ἐπαισθητῶς τὸ βάρος τοῦ ἡμετέρου πλανήτου καὶ ἐπὶ τέλους θέλει ἐπιφέρει τροποποιήσεις τινὰς τοῦ ἡμετέρου συστήματος κατίσως πολυάπεκταίας!

Στατιστικὴ φοιτητῶν. — Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὸ χειμερινὸν τοῦτο ἑξάμηνον φοιτώντων εἰς τὸ Πανεπιστήμιον *Καινιγσβέργης* ἀνέρχεται εἰς 853, ὧν 240 εἶναι φοιτηταὶ τῆς θεολογίας, 108 τῆς Νομικῆς, 241 τῆς Ἰατρικῆς καὶ 264 τῆς Φιλοσοφικῆς. Τούτοις προστίθενται καὶ 14 ἀκροαταὶ μὴ ἐγγεγραμμένοι εἰς τὰ μητρῷα. Τὸ Πανεπιστήμιον *Ροστόκκης* (Rostock) ἀριθμεῖ σήμερον 318 φοιτητάς, ὧν 65 ἀνήκουσιν [illegible] Νομικήν, 100 εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ 103 εἰς τὴν φιλοσοφικήν. Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον *Τυβίγγης* φοιτῶσι 1250 σπουδασταί, ὧν 927 εἶναι Βυρτεμβέργιοι καὶ 323 ξένοι. Τούτοις προσθετέον καὶ 22 ἀκροατάς. Ἄρτι ἔχομεν ἐν ὅλῳ 1272 σπουδαστάς. Ἡ *Εἰδελβέργη* ἔχει 745 φοιτητὰς καὶ 114 ἀκροατάς.

Στατιστικὴ ζυθοπωλείων. — Εἰς 61,732 ἀνέρχεται ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἐργοστασίων τοῦ ζύθου, ἡ δὲ παραγωγὴ αὐτῶν ὑπολογίζεται εἰς 130,000,000 ἑκατολίτρων ζύθου. 27,050 ζυθοπωλείων ἀριθμοῦνται ἐν Ἀγγλίᾳ, 25,989 ἐν Γερμανίᾳ, 3,005 ἐν Γαλλίᾳ 1250 ἐν Βελγικῇ, 2053 ἐν Αὐστρίᾳ, 152 ἐν Ἰταλίᾳ, 500 ἐν ταῖς Κάτω χώραις, 400 ἐν Νορβηγίᾳ, 436 ἐν Ῥωσσίᾳ 424 ἐν Ἑλβετίᾳ καὶ οὕτω καθεξῆς.

Ποῖον νὰ πρωτοκλάψῃ!! — Γυνή τις ἔσχε τὴν ἀτυχίαν νὰ χάσῃ συγχρόνως τὸν σύζυγόν της, τὸν ὄνον της καὶ τὸν χοῖρόν της. Θέσασα καὶ τοὺς τρεῖς μακαρίτας εἰς τὴν αὐλὴν κατὰ σειρὰν ἤρξατο μοιρολογοῦσα:

Ἄντρα, γουρούνι, γάδαρε.. καὶ ποῖον νὰ πρώτο-
[κλάψω!
Ἂς κλάψω σένα γάδαρε ποῦ μούφερνες τὰ ξύλα,
Ὦ! εἰλικρίνεια . . .

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

33. *Αἴνιγμα.*

Κατάμαυρ' ὅπως εἶμαι ἐπάνω 'ς τὸ κλαρί,
Μπορεῖ καὶ 'ς τὸ κορμί του κανένας νὰ μ' εὑρῇ.

34. *Στοιχειόγριφος.*

Εἶμαι στοιχεῖον τῆς ζωῆς οὐ ἄνευ ἀποθνήσκεις
Ἂν μ' ἀναγραμματίσῃς δὲ μίαν θεὰν εὑρίσκεις.
(Ἐξ Ἀγρινίου) Δ. Ι. Χ.

35. *Στοιχεοδγριφος.*

Ἕνα ἐκ τῶν ἑπτὰ σοφῶν ἂν ἀποκεφαλίσῃς,
Ποῖον σατράπην φοβερὸν [illegible] ἐστρατή-
[illegible]

36. *Αἴνιγμα δημῶδες.*

Ὁ γυιός μ' ὁ κόντο Θεόδωρος
Μὲ τὰ πολλὰ ζωνάρια.

37. *Μυθολογικὴ ἐρώτησις.*

Ποία ἀναμαστὴ διὰ τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν της, διεκήρυξεν ὅτι δὲν νυμφεύεται ἄλλον πλὴν ἐκείνου, ὅστις ἤθελε νικήσει αὐτὴν εἰς τὸν δρόμον; Ποῖος ἦτο ὁ ἐπὶ τέλους νικήσας αὐτὴν καὶ πῶς κατώρθωσε τοῦτο;

38. *Ἱστορικαὶ φράσεις.*

Διὰ τίνα ἀρχαῖον ῥήτορα καὶ ὑπὸ τίνος ἐλέχθη ὅτι εἶναι εὐκολώτερον νὰ μείνῃ τις ἀπαθὴς ὅταν πίπτει ὁ κεραυνὸς παρὰ ὅταν ὁμιλεῖ ἐκεῖνος;

39. *Γεωγραφικὴ ἐρώτησις.*

Ποία πόλις ὀνομάζεται ὀφθαλμὸς τῆς Ἀνατολῆς;

40. *Ἀριθμητικὴ ἐρώτησις.*

Πῶς δύναται νὰ ἐξηγηθῇ τὸ μονόφθαλμον τῶν Κυκλώπων;

41. *Ἀπόφασις.*

Τί διαφέρει ὁ πολίτης τῶν οὐρανῶν ἀπὸ τὸν τῆς μεγάλης Βρεττανίας;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Εἰς τὸν πρῶτον λύτην προσφέρεται καὶ πάλιν ἡ «Κυψέλη».

ΛΥΣΕΙΣ

ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΤΟΥ Α'. 100

26. Πύργος. — 27. Σικῶν, κύων. — 28. Τὸ καρπούζι. — 29. Εἰς χρυσὸν δρ. 2015 καὶ εἰς ἀργύρον δρ. 345. — 30. Τὰς Σειρῆνας, διότι δὲν ἔτρεξαν εἰς βοήθειαν τῆς Περσεφόνης ὅταν ἥρπαζεν αὐτὴν ὁ Πλούτων. — 31. Ὁ Τειρεσίας ἀνεχώρησεν εἰς Ἀγρινίον. 32. Τὸ στοιχεῖον μ.

Τῆς φράσεως «μὴ κίνες Καμαρίναν» ἔσταλη ἡμῖν καὶ ἐκτενεστέρα ἐξήγησις ἣν ὑποσχόμεθα μὲν προσεχῶς.

ΛΥΤΑΙ

Τῶν πλείστων καὶ πρώτη δεσποινὶς Ἄκοβα (βραδεύθεῖσα) δευτερος ὁ Μυριλιδῶν καὶ εἶτα οἱ κύριοι Ἰ. Β. καὶ Γ. Μ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Χρ. Π. Καρδαμύλην. κ. Μ. Γ. Δ. Τραπεζοῦντα, κ. Ν. Μ. Μελιτοῦπολιν. Ἐλήφθησαν. Α. Ἐ. Φιλιππουπολιν. Παραγγελία σας ἐξετελέσθη. Ἀναμένομεν σημείωσιν σας. κ. Ἀ. Δ' Χάνια. Ἀπεσταλήσαν.

ΤΥΠΟΙΣ ΘΡ. ΠΑΠΑΛΕΞΑΝΔΡΗ ΚΑΙ ΑΛ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ